

Gyékényesi erdők

**különleges természetmegőrzési terület
Natura 2000 fenntartási terv**

HUDD20068

**Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság
Pécs
2021**

Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság

7625 Pécs, Tettye tér 9.

Szakértők

Horvai Valér

Márkus András

Mille János

Közreműködő szakértők

Juhász Magdolna

Kovács Hajnalka

Tartalomjegyzék

1. A terület azonosító adatai	5
1.1. Név	5
1.2. Azonosító kód	5
1.3. Kiterjedés	5
1.4. A kijelölés alapjául szolgáló fajok és/vagy élőhelyek	5
1.4.1. Közösségi jelentőségű jelölő élőhelyek.....	5
1.4.2. Jelölő élőhelynek javasolt közösségi jelentőségű élőhelyek	5
1.4.3. Közösségi jelentőségű jelölő fajok.....	5
1.4.4. Jelölő értéknek javasolt közösségi jelentőségű fajok	6
1.5. Érintett települések	6
1.6. Egyéb védeltségi kategóriák.....	7
1.7. Tervezési és egyéb előírások.....	7
1.7.1. Természetvédelmi kezelési terv	7
1.7.2. Településrendezési eszközök.....	7
1.7.3. Körzeti erdőtervek.....	8
1.7.4. Tájégségi vadgazdálkodási tervek és vadgazdálkodási üzemtervek	8
1.7.5. Halgazdálkodási tervek	9
1.7.6. Vízgyűjtő-gazdálkodási terv.....	9
2. Veszélyeztető tényezők	10
3. Kezelési feladatok meghatározása	14
3.1. Természetvédelmi célkitűzés, a terület rendeltetése	14
3.1.1. Fő célkitűzések	14
3.1.2. További célok	14
3.2. Kezelési javaslatok	14
3.2.1. Élőhelyek kezelése	15
3.2.1.1. Kezelési egység: Természeteszerű erdők.....	19
3.2.1.2. Kezelési egység: Honos fafajú féltermészetes erdők	23
3.2.1.3. Kezelési egység: Jellegtelen honos fafajú, tájidegen és elegyes faállományok	27
3.2.1.4. Kezelési egység: Másodlagos fátlan területek.....	30
3.2.2. Élőhelyrekonstrukció és élőhelyfejlesztés.....	33
3.2.3. Fajvédelmi intézkedések	33
3.2.4. Kutatás, monitorozás	34
3.2.5. Mellékletek.....	34
3.3. A kezelési javaslatok megvalósításának lehetséges eszközei a jogi háttér és a tulajdonviszonyok függvényében.....	42
3.3.1. Agrártámogatások.....	42
3.3.2. Pályázatok	44

3.4. A terv egyeztetési folyamatának dokumentációja.....	45
3.4.1. Felhasznált kommunikációs eszközök.....	45
3.4.2. A kommunikáció címzettjei	46
3.4.3. Egyeztetés hatósági és területi kezelő szervekkel	47

1. A terület azonosító adatai

1.1. Név

Tervezési terület neve:	Gyékényesi erdők különleges természetmegőrzési terület (kjKTT)
--------------------------------	--

1.2. Azonosító kód

Tervezési terület azonosítója:	HUDD20068
---------------------------------------	-----------

1.3. Kiterjedés

Tervezési terület kiterjedése:	776,31 ha
---------------------------------------	-----------

1.4. A kijelölés alapjául szolgáló fajok és/vagy élőhelyek

A jelölő élőhelyek és fajok felsorolásánál a Natura 2000 terület adatlapjának (*Standard Data Form*) 2020. évi változatát vettük alapul.

1.4.1. Közösségi jelentőségű jelölő élőhelyek

Élőhelytípus kódja	Élőhelytípus megnevezése
91K0	Illír bükk (<i>Fagus sylvatica</i>)-erdők (<i>Aremonio-Fagion</i>)
91L0	Illír gyertyános-tölgyesek (<i>Erythronion-Carpinion</i>)

1.4.2. Jelölő élőhelynek javasolt közösségi jelentőségű élőhelyek

Élőhelytípus kódja	Élőhelytípus megnevezése
91E0*	Enyves éger (<i>Alnus glutinosa</i>) és magas kőris (<i>Fraxinus excelsior</i>) alkotta ligeterdők (<i>Alno-Padion</i> , <i>Alnion incanae</i> , <i>Salicion albae</i>)

*kiemelt jelentőségű jelölő élőhelytípus

1.4.3. Közösségi jelentőségű jelölő fajok

A Natura 2000 adatlap (*Standard Data Form*) 2020. évi változata a területen nem jelez jelölő közösségi jelentőségű fajt.

1.4.4. Jelölő értéknek javasolt közösségi jelentőségű fajok

Fajnév
nyugati piszedenevér (<i>Barbastella barbastellus</i>)
skarlátbogár (<i>Cucujus cinnaberinus</i>)
szarvasbogár (<i>Lucanus cervus</i>)

1.5. Érintett települések

A tervezési terület által érintett helyrajzi számok listáját az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekkel érintett földrészekről szóló 14/2010. (V. 11.) KvVM rendelet (a továbbiakban: KvVM rendelet) tartalmazza. A Natura 2000 területek által érintett helyrajzi számokat és így a Natura 2000 jogi státuszt is a KvVM rendelet rögzíti, térképi megjelenítéssel is. A jogi jelleg a megosztással keletkező utód helyrajzi számokra is kiterjed.

Település	Megye	Érintett terület		A település területének érintettsége (%)
		(ha)	(%)	
Gyékényes	Somogy	195,25	25,15	5,80
Porrogszentkirály	Somogy	165,52	21,32	12,16
Porrogszentpál	Somogy	26,53	3,42	7,52
Somogybükkösd	Somogy	70,44	9,07	5,99
Zákány	Somogy	115,59	14,89	13,43
Zákányfalu	Somogy	202,98	26,15	28,31
Összesen:		776,31	100,00	—

1.6. Egyéb védettségi kategóriák

Típus	Kód	Név	Átfedés (ha)	Átfedés (%)	Kapcsolódó jogszabály száma
Európai közösségi jelentőségű különleges madárvédelmi terület	HUDD 10002	Nyugat-Dráva közösségi jelentőségű madárvédelmi terület	53,96	6,95	275/2004 (X. 8.) Korm rendelet.
Ökológiai hálózat magterület övezete	MT		776,31	100,00	2018. évi CXXXIX. törvény Magyarország és egyes kiemelt térségeinek területrendezési tervéről

1.7. Tervezési és egyéb előírások

1.7.1. Természetvédelmi kezelési terv

A Gyékényesi erdők (HUDD20068) Natura 2000 terület nem fed át országos jelentőségű védett természeti területtel, ezért kezelési terv nem vonatkozik rá.

1.7.2. Településrendezési eszközök

2018. évi CXXXIX. törvény Magyarország és egyes kiemelt térségeinek területrendezési tervéről c. jogszabály az Országos Területrendezési Tervről.

Somogy megye területrendezési terve: 15/2004. (XII. 27.) önkormányzati rendelet. Módosítása: 6/2020. (III. 16.) önkormányzati rendelete.

Országos Területfejlesztési és Területrendezési Információs Rendszer (TeIR) nyújt segítséget, elérhetősége: <https://www.teir.hu/>

Gyékényes:

Helyi építési szabályzat és szabályozási terv: 6/2007. (VI.7.) rendelet.

Településszerkezeti terv: 6/2007. (VI.7.) rendelet.

Település fejlesztési koncepció: 6/2007. (VI.7.) rendelet. Módosítva: 15/2004. (II.12.) számú határozat.

Porrogszentkirály:

Helyi építési szabályzat és szabályozási terv: 6/2001. (V.14.) rendelet. Módosítva: 7/2001. (V. 14.) rendelettel.

Településszerkezeti terv: 9/2001. (V.10.) határozat.

Település fejlesztési koncepció: 12/2000. (IV.26.) határozat.

Porrogszentpál:

Helyi építési szabályzat és szabályozási terv: 5/2001. (V.10.) és 6/2001. (V.10.) rendelet.

Településszerkezeti terv: 7/2001. (V.07.) határozat.

Település fejlesztési koncepció: 11/2000. (IV.13.) határozat.

Somogybükkösd:

Helyi építési szabályzat és szabályozási terv: 6/2001. (V.04.) és 7/2001. (V.04.) határozat. Módosítva: 9/2005 (X.01.) rendelet.

Településszerkezeti terv: 7/2001. (V.03.) határozat.

Település fejlesztési koncepció: 13/2000. (IV.17.) határozat.

Zákány:

Helyi építési szabályzat és szabályozási terv: 21/2004 (XII. 30.) rendelet.

Településszerkezeti terv: 106/2004 (XII.29.) határozat.

Település fejlesztési koncepció: 1/2004 (I.14.) határozat.

Zákányfalu:

Helyi építési szabályzat és szabályozási terv: 1/2005 (I.12.) rendelet. Módosítva: 4/2010. (IV. 14.), 2/2012. (II. 10.) rendelettel.

Településszerkezeti terv: 1/2005 (I.11.) határozat. Módosítva: 9/2012. (II. 10.) határozattal

Település fejlesztési koncepció: 33/2004 (IV. 21.) határozat.

1.7.3. Körzeti erdőtervek**Iharosi Erdőtervezési Körzet**

Erdőterv határozat száma: NFK-2855/005/2021

Érvényessége: A következő körzeti erdőtervezés alapján kiadott határozat véglegessé válásáig érvényes. (2021 – 2030)

1.7.4. Tájegységi vadgazdálkodási tervek és vadgazdálkodási üzemtervek

A terület a Dél-dunántúli Vadgazdálkodási Tájon belül (4) a Belső-Somogyi vadgazdálkodási (405) tájegységéhez tartozik. A tájegységi vadgazdálkodási tervet a Dél-dunántúli Vadgazdálkodási Táj vadgazdálkodási tájegységeinek vadgazdálkodási tervéről szóló 10/2018. (VII. 3.) AM rendelet hirdette ki.

Vadgazdálkodásra jogosult:

Kód	Név	Terület (ha)	Vadgazdálkodási üzemterv	
			Jóváhagyó határozat száma	Érvényesség
14-355350-405	Somogyi Hármasbátar Vadásztársaság	6724	SO-04H/FM/00198-5/2019	2017-2037

1.7.5. Halgazdálkodási tervek

A tervezési területen halgazdálkodási vízterület nem található, halgazdálkodási terv nem vonatkozik rá.

1.7.6. Vízgyűjtő-gazdálkodási terv

A tervezési terület a Rinya-mente (3-2) tervezési alegység területén helyezkedik el. A Rinya-mente (3-2) tervezési alegység Vízgyűjtő-gazdálkodási Tervét kiadja a Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság (2016. április). Az első vízgyűjtő gazdálkodási terv felülvizsgálata 2015-ben zajlott, a felülvizsgált tervet a Kormány 1155/2016. (III. 31.) határozatával fogadta el. A következő felülvizsgálat éve: 2021.

Magyarország 2015. évi Vízgyűjtő-gazdálkodási Tervének elérhetősége:

<http://www.vizugy.hu/index.php?module=vizstrat&programelemid=149>

2. Veszélyeztető tényezők

Kód	Veszélyeztető tényező neve	Jelentősége (H: nagy, M: közepes, L: kis jelentőségű)	Érintett terület aránya a jelölő érték szempontjából (%)	Milyen jelölő élőhelyre vagy fajra és milyen módon gyakorol hatást?
B03	Erdőfelújítás idegenhonos, vagy tájidegen fajokkal vagy azok betelepítése (beleértve az új fajokat és GMO-kat)	M	10	A honos erdei élőhelyek termőhelyén álló tájidegen fafajú erdők csökkentik a terület természetességét és a jelölő fajok potenciális élőhelyeit, hozzájárulnak a terület degradációjához. Jellemzően a cserje- és lágyszárúszintjükből is kiszorulnak a honos fajok. A nem őshonos fajok általában rövid vágásfordulóúak, nem odvasodók, így az erdei odúlakó fajok (denevérek, madarak) számára nem képződnek új élőhelyek. Rovarviláguk szegényes, ezért táplálkozó területként sem ideálisak. Érintett jelölő élőhelyek és fajok: 91E0* Enyves éger és magas kőris alkotta ligeterdők, 91K0 Illír bükk (<i>Fagus sylvatica</i>)-erdők (<i>Aremonio-Fagion</i>), 91L0 Illír gyertyános-tölgyesek (<i>Erythronion-Carpinion</i>), nyugati piszedenevér (<i>Barbastella barbastellus</i>), skarlátbogár (<i>Cucujus cinnaberinus</i>), szarvasbogár (<i>Lucanus cervus</i>).
B07	Lábonálló és fekvő holt fa eltávolítása, beleértve a törmelékét is	M	90	A holtfa eltávolítása a területről, valamint a holtfa kialakulását gátló erdőkezelés a természetes ökológiai folyamatokat károsan befolyásolja, sok értékes faj életterét megszünteti, köztük denevér-, madár-, valamint a holtfában fejlődő jelölő bogárfajokét is. Érintett jelölő élőhelyek és fajok: 91E0* Enyves éger és magas kőris alkotta ligeterdők, 91K0 Illír bükk (<i>Fagus sylvatica</i>)-erdők (<i>Aremonio-Fagion</i>), 91L0 Illír gyertyános-tölgyesek (<i>Erythronion-Carpinion</i>),

Kód	Veszélyeztető tényező neve	Jelentősége (H: nagy, M: közepes, L: kis jelentőségű)	Érintett terület aránya a jelölő érték szempontjából (%)	Milyen jelölő élőhelyre vagy fajra és milyen módon gyakorol hatást?
				nyugati pisedenevér (<i>Barbastella barbastellus</i>), skarlábogár (<i>Cucujus cinnaberinus</i>), szarvasbogár (<i>Lucanus cervus</i>).
B09	Tarvágás	H	50	Egy terület komplett élővilágának szinte teljes megsemmisítésével járó folyamat. A tarvágással letermelt területek néhány hét alatt veszítik el teljes fás vegetációjukat. A tarvágások után felszabaduló csupasz felszíneket elözönlik az inváziós- és gyomfajok. Az élőhely ilyen hirtelen történő teljes átváltozása a mikroklimatikus viszonyokat évekig megváltoztatja, mely az érzékeny fajok megritkulását, esetleges teljes eltűnését eredményezheti. Sok állat kerüli a tarvágásos területeket, így a vándorlásukban és az izolálódásukban is komoly szerepet játszhat. Érintett jelölő élőhelyek és fajok: 91E0* Enyves éger és magas kőris alkotta ligeterdők, 91K0 Illír bükk (<i>Fagus sylvatica</i>)-erdők (<i>Aremonio-Fagion</i>), 91L0 Illír gyertyános-tölgyesek (<i>Erythronion-Carpinion</i>), nyugati pisedenevér (<i>Barbastella barbastellus</i>), skarlábogár (<i>Cucujus cinnaberinus</i>), szarvasbogár (<i>Lucanus cervus</i>).
G08	Hal- és vadállomány kezelése	H	100	A túltartott vadállomány nehezíti az erdők természetes felújulását, elősegíti az özönnövények terjedését. Érintett jelölő élőhelyek és fajok: 91E0* Enyves éger és magas kőris alkotta ligeterdők, 91K0 Illír bükk (<i>Fagus sylvatica</i>)-erdők (<i>Aremonio-Fagion</i>), 91L0 Illír gyertyános-tölgyesek (<i>Erythronion-Carpinion</i>),

Kód	Veszélyeztető tényező neve	Jelentősége (H: nagy, M: közepes, L: kis jelentőségű)	Érintett terület aránya a jelölő érték szempontjából (%)	Milyen jelölő élőhelyre vagy fajra és milyen módon gyakorol hatást?
				szarvasbogár (<i>Lucanus cervus</i>).
I01	Az Unió számára veszélyt jelentő idegenhonos invá- ziós fajok	H	100	Az idegenhonos inváziós az őshonos fajok kiszorításával, illetve élőhelyük degradálásával valamennyi közösségi jelentőségű faj és élőhely számára potenciális veszélyt jelentenek. Az Unió számára veszélyt jelentő fajok listáján szereplő fajok közül a mirigyes bálványfa (<i>Ailanthus altissima</i>) van jelen a területen. Érintett jelölő élőhelyek és fajok: 91E0* Enyves éger és magas kőris al- kotta ligeterdők, 91K0 Illír bükk (<i>Fagus sylvatica</i>)-erdők (<i>Aremonio-Fagion</i>), 91L0 Illír gyertyános-tölgyesek (<i>Erythronion-Carpinion</i>), nyugati pisedenevér (<i>Barbastella barbastellus</i>), skarlábogár (<i>Cucujus cinnaberinus</i>), szarvasbogár (<i>Lucanus cervus</i>).
I02	Egyéb idegenho- nos inváziós fajok (az Unió számára veszélyt jelentő fajokon kívül)	H	100	A terület egyik fő problémája az ide- genhonos intenzíven terjedő fajok je- lenléte. Fásszárúak közül főként az intenzíven terjedő fehér akác (<i>Robinia pseudoacacia</i>) jelent problémát, amely behúzódik a természetes erdőfoltokba is. Lágyszárúak közül az amerikai al- kőrmös (<i>Phytolacca americana</i>), az óriás aranyvessző (<i>Solidago gigantea</i>), az ürömlevelű parlagfű (<i>Ambrosia artemisiifolia</i>) jelent gondot a terüle- ten. Az ökológiai problémákon túl jelentős gazdasági károkat is okozhat- nak az inváziós kártevők, pl. a tölgy csipkésposloska (<i>Corythucha arcuata</i>). Érintett jelölő élőhelyek és fajok: 91E0* Enyves éger és magas kőris al- kotta ligeterdők,

Kód	Veszélyeztető tényező neve	Jelentősége (H: nagy, M: közepes, L: kis jelentőségű)	Érintett terület aránya a jelölő érték szempontjából (%)	Milyen jelölő élőhelyre vagy fajra és milyen módon gyakorol hatást?
				91K0 Illír bükk (<i>Fagus sylvatica</i>)-erdők (<i>Aremonio-Fagion</i>), 91L0 Illír gyertyános-tölgyesek (<i>Erythronion-Carpinion</i>), nyugati pisedenevér (<i>Barbastella barbastellus</i>), skarlábogár (<i>Cucujus cinnaberinus</i>), szarvasbogár (<i>Lucanus cervus</i>).
N02	Aszály és csapadékmennyiség csökkenés a klímaváltozás következtében	M	100	A hosszan elnyúló aszályos időszakok gyakoribbá válása, a tartósan alacsony vízszint és a talaj vízszint csökkenése, mely a terület vízfolyásait, vizes élőhelyeit alapjaiban változtathatja meg. A jövőben általános veszélyeztető tényező a klímaváltozással összefüggő szárazodás. Érintett jelölő élőhelyek és fajok: 91E0* Enyves éger és magas kőris alkotta ligeterdők, 91K0 Illír bükk (<i>Fagus sylvatica</i>)-erdők (<i>Aremonio-Fagion</i>), 91L0 Illír gyertyános-tölgyesek (<i>Erythronion-Carpinion</i>), nyugati pisedenevér (<i>Barbastella barbastellus</i>), skarlábogár (<i>Cucujus cinnaberinus</i>), szarvasbogár (<i>Lucanus cervus</i>).

*kiemelt jelentőségű élőhely

3. Kezelési feladatok meghatározása

3.1. Természetvédelmi célkitűzés, a terület rendeltetése

A Gyékényesi erdők különleges természetmegőrzési terület általános természetvédelmi célkitűzése az azon található, a kijelölés alapjául szolgáló közösségi jelentőségű fajok és élőhelytípusok kedvező természetvédelmi helyzetének megőrzése, fenntartása, a degradálódott területek helyreállítása, valamint a Natura 2000 területek lehatárolásának alapjául szolgáló természeti állapot, illetve a fenntartó gazdálkodás feltételeinek biztosítása. A Natura 2000 területek célkitűzései és prioritásai a területek hivatalos Natura 2000 adatlapjain (*Natura 2000 adatlap, SDF*) találhatóak.

3.1.1. Fő célkitűzések

- Az erdőgazdálkodási gyakorlatban természetközeli módszerek általánossá tétele.
- Nem őshonos faállományok (akácok, fenyőelegyes állományok) lecserélése a termőhelynek megfelelő, elegyes, őshonos fafajú állományokra. Ahol a termőhelyi viszonyok lehetővé teszik, a bükk arányának növelése.

3.1.2. További célok

- Egy erdőrészleten belül is változatos korú, többszintű faállományt eredményező gazdálkodás folytatása.
- Az erdő művelése során a természetes vegetációval bíró vízmosások, völgytalpak kímélete.
- A terület jelölő erdőállományaiban a közösségi jelentőségű és az élőhelyre jellemző fajok megőrzése érdekében a fajok ökológiai igényeinek megfelelő szerkezeti jellemzők fenntartása, illetve kialakítása.

3.2. Kezelési javaslatok

„A 275/2004. (X. 8.) Korm. rendelet 4.§ 5. pontja alapján „(5) A fenntartási terv a Natura 2000 terület kezelésére vonatkozó javaslatokat, valamint ezek megvalósításának lehetséges eszközeit tartalmazza, és jogszabály eltérő rendelkezése hiányában kötelező földhasználati szabályokat nem állapít meg.”

Az itt megfogalmazott kezelési javaslatok célja, hogy a kezelési egységekben előforduló közösségi jelentőségű értékek, a jelenlegi gazdálkodási gyakorlat és adottságok alapján javaslatot tegyenek a gazdálkodás kívánatos módjára, megadják, hogy a jelölő értékek megőrzéséhez milyen kezelési előírás-javaslatok alkalmazása szükséges. A már más jogszabály vagy hatósági eszköz alapján létező előírások esetében azok kötelező jellegét értelemszerűen az azt megalapozó jogszabály, vagy hatósági eszköz támasztja alá, jelen fenntartási terv ezekre az előírásokra csak utalást tesz. A tervkészítés időpontjában jogszabály alapján kötelezően betar-

tandó előírásokon túli, a célokhoz illeszkedő, kívánatos kezelést megfogalmazó előírásvajlaslatok iránymutatásként szolgálnak.

3.2.1. Élőhelyek kezelése

A Natura 2000 területre vonatkozóan természetvédelmi szempontból javasolt kezelések egységesebb átláthatósága érdekében kezelési egységeket (**KE**) határozzunk meg. Egy kezelési egységbe azok az élőhelytípusok tartoznak, melyek ökológiai igényeik, környezeti adottságai és a kialakult területhasználati módok alapján természetvédelmi szempontból hasonló kezelést igényelnek. A tervezési területen 4 kezelési egységet határoztunk meg, ahol megállapítjuk azon intézkedéseket, melyeket a jelölő élőhelyek és fajok megőrzése érdekében javasunk. A kezelési egységek lehatárolása 2020-ban történt az élőhelyfelmérés alapján. A kezelési egységek lefedik a teljes tervezési területet, tartalmaznak jelölő és nem jelölő élőhelytípusokat egyaránt.

Az intézkedések alapvetően két nagy csoportba sorolhatók. Az első a gazdálkodáshoz nem köthető általános javaslatok, amelyeket általánosan területszinten értelmezünk. Az intézkedések második csoportját a gazdálkodáshoz köthető kezelési javaslatok adják, amelyek vagy szintén az egész területre vonatkoznak, vagy kezelési egységhez kötődnek.

A) Gazdálkodáshoz nem köthető, általános javaslatok:

Településrendezési eszközök

A településrendezési eszközök külön előírásokat a tervezési területre nézve nem tartalmaznak. A tervezési területen beépítésre szánt terület, ipari, vagy más természetvédelmi szempontból zavaró hatású, gazdasági létesítmények elhelyezésére szolgáló különleges terület kijelölése nem javasolt.

Építési tevékenység

Építési tevékenység engedélyezése csak akkor javasolt, ha az a természetvédelmi célokkal összeegyeztethető, jelölő fajokra és élőhelyekre nincs jelentős káros hatással. Az új építmények tájba illesztéséről a hatályos szabványoknak és a településrendezési eszközök előírásainak is megfelelően gondoskodni kell. Óriásplakát vagy más tájképbe nem illeszkedő építmény elhelyezése nem javasolt.

Infrastruktúra-hálózatok

A területet érintő elektromos vezetékek, kábelek létesítésénél és átépítésénél, az ökológiai hálózat részét is képező területeken az Országos Területrendezési Terv (2018. évi CXXXIX. törvény) előírásai szerint javasolt eljárni. Légvezetékek fennmaradása átépítéskor csak abban az esetben engedélyezhető, ha a földkábel létesítése a természetvédelmi kezelő nyilatkozata szerint a természeti értékekben nagyobb kárt okoz. A meglévő légvezetőket javasolt megfelelő szigeteléssel ellátni az áramütés okozta madárpusztulások megakadályozása érdekében. Mobil rádiótelefon szolgáltatás nyújtásához szükséges antennák, antennatartó-szerkezetek és

az azokhoz tartozó műtárgyak elhelyezése a területen nem javasolt. A területen gázvezeték és elektromos vezetékek haladnak keresztül, ezek nyomvonalának karbantartását a hatósági engedélyeknek megfelelően, a gyomosodás megelőzésére, illetve megszüntetésére törekedve és a védett fajok zavarását kerülve kell elvégezni.

Turizmus

A 275/2004. (X. 8.) Korm. rendelet értelmében technikai és motorsportok a Natura 2000 területen belül csak hatósági engedéllyel üzhetők, engedélyezésük csak meglévő utakon javasolt. 100 főt meghaladó tömegrendezvények csak hatósági engedéllyel, a természetvédelmi kezelővel előzetesen egyeztetve tarthatók.

Ipar és Bányászat

A Natura 2000 területen ipari létesítmény nem található, új üzem létesítése, ipari tevékenység végzése nem javasolt.

Bányászati tevékenység a bányászati szempontból kivett helyekre vonatkozó előírások alkalmazásával engedélyezhető. Új célkitermelőhely és külfejtéses művelésű bányatelek nem létesíthető, a meglévő horizontálisan nem bővíthető. (2018. évi CXXXIX. tv. 25. §).

B) Gazdálkodáshoz köthető általános javaslatok:

Erdőgazdálkodás

Az erdőgazdálkodás során fontos az erdőterületek ökoszisztémaként való kezelése, a faanyag-termelésen túl az egyéb ökoszisztéma-szolgáltatások (mint pl.: a tiszta levegő, hozzáférhető ivóvíz, talajvédelem, vízkárvédelem, rekreáció, tájképi értékek) hosszútávú biztosítására való törekvés. A termőhelynek megfelelő, honos állományok esetében a kezelések célja az állományszerkezet változatosságának megtartása vagy fokozása, többkorú, többszintes, elegyes, természetszerű, folyamatos erdőborítást biztosító gazdálkodásra alkalmas erdők kialakulásának elősegítése. A véghasználat (különösen a tarvágás) az élőhelyek teljes átalakulásával, évtizedekre történő megszűnésével jár. A vágásos gazdálkodás során ezért különösen fontos a természetvédelmi szempontból legértékesebb részeken állékony, egybefüggő hagyasfacsoportok megőrzése. A hagyasfacsoportok menedékül szolgálnak az idős erdőkhöz kötődő fajok számára, és kiindulópontjai lehetnek a felújított terület újbóli benépesítésének. Már fiatalokorú állományok állománynevelésénél javasolt kiválasztani néhány (kb. 1-3 fa/ha), az átlagosnál természetesebb, terebélyesebb ágrendszerű faegyedet, amelynek felszabadításával (a környező egyedek kivágásával) a későbbiekben még nagyobb koronájú egyed, biotópfá alakítható ki. Az ilyen egyedek kímélete, végül hagyasfaként és holtfaként is a területen tartása javasolt. A honos állományokban javasolt a növedékfokozó gyérítések és a bontóvágások során a sérült, alászorult, száradó faegyedek (legalább részleges) kímélete, a holtfa képződésének biztosítása. Természetvédelmi szempontból minimum a teljes élőfakészlet 5%-ának megfelelő mennyiségű álló és fekvő, honos fajú, vastag (25 cm-nél nagyobb törzsmérőjű) holt faanyag területen tartása indokolt. Az erdőgazdálkodási tevékenység során javasolt ügyelni a természetes cserje- és lágyszárú szint kíméletére. A cserjeszint és az erdőszéli cserjés sávok megtartása a gerinctelen fauna és a madár fészkelőhelyek megőrzése szempontjából

is fontos. A talajbolygatás minimalizálása érdekében körültekintően kiválasztott, állandósított közelítőnyomok használata javasolt.

Vadgazdálkodás

A terület magas nagyvadlétszáma miatt erdőgazdasági károk jelentkeznek. A nagyvadállományok csökkentésénél, illetve az elérendő vadlétszám meghatározásánál az élőhely fennmaradását nem veszélyeztető, az erdőfelújítások sikerességét kerítés nélkül biztosító szint elérése a természetvédelmi szempontból támogatható cél. A Natura 2000 természeti területeken vadta-karmányozás csak abban az esetben indokolt, ha a vadlétszám az élőhely fennmaradását nem veszélyeztető legmagasabb vadlétszám alá csökken. Vadetetők, szórók, dagonyák és sózók létesítése csak olyan helyen engedélyezhető, ahol az nem veszélyeztet természeti értékeket. Fontos a vadgazdálkodási létesítmények környezetének folyamatos gyommentesítése. Új lönyiladékok kialakítása, új vadgazdálkodási építmények létesítése, a meglévők átalakítása vagy áthelyezése előtt a természetvédelmi kezelővel előzetesen egyeztetni szükséges. Nem őshonos vadfajok telepítése, vagy megtelepedésének eltűrése nem kívánatos a területen.

Vízgazdálkodás

Haváriaesemények, illetve jogszabályban előírt fenntartási tevékenységek kivételével vízrendezési beavatkozások csak természetvédelmi céllal javasoltak. Mindennemű vízrendezési beavatkozás csak a természetvédelmi kezelő szakembereivel előzetesen egyeztetett módon javasolt.

A kezelési egységek listája az érintett élőhely-típusok feltüntetésével:

Kód	Kezelési egység megnevezése	Á-NÉR élőhely	Élőhely Natura 2000 kód
KE-1	Természetszerű erdők	J5 – Égerligetek. K2 – Gyertyános-kocsánytalan tölgyesek. K5 – Bükkösök. LY1 x J5 – Égerligetes szurdokerdők	9180* 91E0* 91K0 91L0
KE-2	Honos fafajú féltermészetes erdők	J5 – Égerligetek. K2 – Gyertyános-kocsánytalan tölgyesek. K2 x P1 – Fiatal gyertyános-kocsánytalan tölgyesek. K2 x RC –Jellegtelen gyertyános-kocsánytalan tölgyes erdők. K5 – Bükkösök.	91E0* 91K0 91L0

Kód	Kezelési egység megnevezése	Á-NÉR élőhely	Élőhely Natura 2000 kód
KE-3	Jellegtelen honos fafajú, tájidegen és elegyes faállományok	OA – Jellegtelen fátlan vizes élőhelyek P1 – Őshonos fajú fiatalosok. P8 – Vágásterületek. RBb – Őshonos fafajú puhafás jellegtelen erdők RC – Őshonos fafajú keményfás jellegtelen erdők. RDa – Őshonos lombos fafajokkal elegyes fenyves származékerdők. RDb – Őshonos lombos fafajokkal elegyes idegenhonos lombos és vegyes erdők. S1 – Ültetett akácok. S3 – Egyéb tájidegen lombos erdők. S5 – Egyéb ültetett tájidegen fenyvesek. S6 – Nem őshonos fafajok spontán állományai. S7 – Nem őshonos fajú facsoportok, erdősávok és fasorok.	—
KE-4	Másodlagos fátlan területek	OD x OF – Lágyszárú évelő özönfajok és magaskórós ruderalis gyomnövényzet	—

*kiemelt jelentőségű élőhely

A kezelési egységek elhelyezkedését a 3.2.5. pontnál szereplő térképmelléklet mutatja. (2. térkép: A Gyékényesi erdők különleges természetmegőrzési terület kezelési egységeinek térképe)

3.2.1.1. Kezelési egység: Természetszerű erdők

(a) Kezelési egység kódja: KE-1

(b) Kezelési egység meghatározása: Védelmi rendeltetésű erdők

A jó természetességű erdőállományok a terület adottságai miatt elsősorban gyertyános-tölgyesek, de kisebb arányban találunk itt bükkösöket, ritkábban égerligeteket és szurdokerdőket is jó állapotban.

(c) Kezelési egység megfeleltetése / Érintettség vizsgálata:

- Érintett Á-NÉR élőhelyek:

J5 – Égerligetek.

K2 – Gyertyános-kocsánytalan tölgyesek.

K5 – Bükkösök.

LY1 x J5 – Égerligetes szurdokerdők

- Érintett Natura 2000 élőhelyek:

9180* Lejtők és sziklatörmelékek *Tilio-Acerion*-erdői

91E0* Enyves éger (*Alnus glutinosa*) és magas köris (*Fraxinus excelsior*) alkotta liget-erdők (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*).

91K0 Illír bükk (*Fagus sylvatica*)-erdők (*Aremonio-Fagion*)

91L0 Illír gyertyános-tölgyesek (*Erythronion-Carpinion*).

*kiemelt jelentőségű élőhelytípus

- Érintett közösségi jelentőségű fajok:

*csíkos medvelepke (*Euplagia quadripunctaria*)

nyugati pizsedenevér (*Barbastella barbastellus*)

vöröshasú unka (*Bombina bombina*)

nagy hőscincér (*Cerambyx cerdo*)

skarlátbogár (*Cucujus cinnaberinus*)

közönséges késeidenevér (*Eptesicus serotinus*)

díszes tarkalepke (*Euphydryas matura*)

zöld levelibéka (*Hyla arborea*)

fürge gyík (*Lacerta agilis*)

nagy szarvasbogár (*Lucanus cervus*)

nagy tűzlepke (*Lycaena dispar*)

nagyfülű denevér (*Myotis bechsteinii*)

Brandt denevér (*Myotis brandtii*)

vízi denevér (*Myotis daubentonii*)

tavi denevér (*Myotis dasycneme*)

közönséges denevér (*Myotis myotis*)

bajuszos denevér (*Myotis mystacinus*)

óriás koraidenevér (*Nyctalus lasiopterus*)

szőröskarú koraidenevér (*Nyctalus leisleri*)

rőt koraidenevér (*Nyctalus noctula*)

kis apolló-lepke (*Parnassius mnemosyne*)
fehérszélű törpedenevér (*Pipistrellus kuhlii*)
durvavitorlájú törpedenevér (*Pipistrellus nathusii*)
közönséges törpedenevér (*Pipistrellus pipistrellus*)
szoprán törpedenevér (*Pipistrellus pygmaeus*)
erdei béka (*Rana dalmatina*)
kerekvállú állasbogár (*Rhysodes sulcatus*)

*kiemelt jelentőségű faj

• Érintett, egyéb kiemelt fajok:

Lábatlan gyík (*Anguis fragilis*), barna varangy (*Bufo bufo*), kis höscincér (*Cerambyx scopolii*), kis szarvasbogár (*Dorcus parallelipipedus*).

(d) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

A természetszerű erdőkben az elsődleges cél a minél teljesebb zavartalanság biztosítása, illetve a természetes erdődinamikai folyamatok érvényesülését elősegítő kezelés folytatása. Az erdők felújítása során kiemelt figyelmet javasolt szentelni a természetesnek megfelelő fajösszetétel megőrzésére vagy szükség esetén kialakítására, különös tekintettel a fogyatkozóban lévő keményfaligetekre. Az erdőfelújítások és a későbbi ápolások, nevelések, gyérítések során is javasolt törekedni az elegyes faj- és korszerkezet kialakítására, természetszerű összetételű, szerkezetű és koreloszlású erdők kialakulását javasolt elősegíteni. Az ilyen erdők ellenállóbbak az alacsony diverzitású, homogén állományoknál, kevésbé sérülékenyek a klímaváltozás hatásaiként fellépő negatív változásokkal, vagy az esetlegesen megjelenő inváziókkal és kórokozók szemből. Hosszú távon az ilyen, természetszerű állományok kialakítása, majd ezekben folyamatos erdőborítást biztosító gazdálkodási módok alkalmazása a természetvédelmi célkitűzés a területen. Az odúlakó és xilofág fajok védelme érdekében alapvető fontosságú idős, vagy idős egyedeket is tartalmazó természetszerű koreloszlású állományok kialakítása és a megfelelő mennyiségű és minőségű (álló és fekvő, nagyobb törzsátmérőjű) holt faanyag területen tartása. A talaj és az aljnövényzet védelme érdekében fontos, hogy csak kemény (száraz vagy fagyott) talajon történjen munkavégzés. Javasolt az inváziós fás- és lágyszárúak terjedésének megakadályozása, szükség esetén egyedeik eltávolítása.

(e) Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét kezelési előírásvajavaslatok:

a) Kötelezően betartandó előírások:

- 1996. évi LIII. törvény a természet védelméről.
- 275/2004.(X.8.) Korm. rendelet az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről.
- 2009. évi XXXVII. törvény az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról.
- 61/2017. (XII. 21.) FM rendelet az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény végrehajtásáról.
- körzeti erdőterv

b) Javasolt előírások:

Kód	Előírás-javaslat	Megjegyzés
E03	A közösségi jelentőségű élőhelyek vagy fajok megőrzése érdekében – az erdőterület erre alkalmas erdőrészeiben a folyamatos erdőborítást biztosító átmeneti, örök-erdő vagy faanyagtermelést nem szolgáló üzemmódra való áttérés.	A már jelenleg is többkörü, hosszútávon készletgondozó használattal is fenntartható erdőkben.
E17	Az emberek testi épségét, közlekedést és épületeket nem veszélyeztető (az erdei élőhelyek fenntartását kiemelten szolgáló) lábon álló holtfák meghagyása.	
E18	A ritka fajhoz tartozó, vagy odvas, vagy böhöncös, vagy idős vagy más okból értékes faegyedek kijelölése és megőrzése az elő- és véghasználatok során.	Biotópfák kijelölése és megőrzése a korhadéklakó xilofág ízeltlábuak, denevérek és madarak érdekében.
E20	Fokozottan védett jelölő madárfaj fészkének (madárfajtól függően meghatározott) körzetében fészkelési időszakban az erdőgazdálkodási tevékenység korlátozása.	Fészkelési időszak: rétisas: 01. 15.-tól 07. 15. fekete gólya: 03. 01-08.01. barna kánya: 04. 01. – 07. 31. Ebben az időszakban a fészkek 100 m sugarú környezetében semmilyen gazdasági tevékenység vagy más zavarás nem javasolt. Fészkelési időn kívül a fészkek 50 m sugarú környezetében nem javasolt fakitermelés végzése. A védőzónák méretét és alakját indokolt esetben ettől eltérően is kijelölhetik a természetvédelmi kezelő és az erdőgazdálkodó szakemberei közös megegyezéssel. Újabb fokozottan védett madárfaj fészkelése esetén szintén egyeztetés szükséges (a természetvédelmi hatóság bevonásával) a megfelelő időbeli és térbeli kezelési korlátozások meghatározásához.
E33	Természetes, természetszerű és származék erdőkben a	

Kód	Előírás-javaslat	Megjegyzés
	tarvágás mellőzése.	
E81	Faanyag mozgatása csak kemény (száraz vagy fagyott) talajviszonyok mellett.	
E83	Az erdőszegélyekben található intenzíven terjedő lágyszerek (pl. kézi cserjeirtás, szárazítás) történő megakadályozása.	
E84	Fakitermelés tervezése során az érintett erdőrészek korosztály-eloszlásának javítása. Térben változó erélyű nevelővágások végzése, az alsó szint és az átlagkornál fiatalabb egyedek kímélete.	
E85	A hagyásfák, hagyásfacsoportok fenntartása a fák természetes pusztulásáig.	Korhadéklakó xilofág ízelt-lábúak, denevérek és madarak érdekében.
E94	Egészségügyi fakitermelés elhagyása az erdő fennmaradását, egészségi állapotát jelentősen veszélyeztető erdővédelmi ok kivételével.	
VA01	Szóró, szózó vagy etetőhely a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetett helyszínen alakítható ki.	

(f) Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

Az állományokba behatoló inváziós fajok rendszeres eltávolítása alapvető fontosságú.

(g) A kezelési javaslatok indoklása:

Természetvédelmi szempontból ezek a tervezési terület legértékesebb területei, közösségi jelentőségű élőhelyek, melyek számos védett és közösségi jelentőségű faj számára nyújtanak szaporodó-, táplálkozó- és bújóhelyet. Ezek hosszútávú megőrzése érdekében a gazdasági célú hasznosítás felhagyása, a zavartalanság biztosítása lenne a leginkább megfelelő intézkedés. Amennyiben a faanyagtermelésből való kivonás nem megoldható, olyan gazdálkodási formák alkalmazására kell törekedni, amelyek a természeti értékek folyamatos fennmaradását legjobban biztosítják. A megfelelő mennyiségű és minőségű holt faanyag és az odvasodó idős fák fenntartására a xilofág fajok (szarvasbogár, cincérek) és az odúlakók (denevérek, madarak) életfeltételeinek biztosítása érdekében van szükség. A természeteshez faji összetételében, koreloszlásában és szerkezetében is minél jobban közelítő, diverz, idős állományrészeket is tartalmazó erdők ökológiai szempontból stabilabbak, élőviláguk gazdagabb és változatosabb, ezért természetvédelmi szempontból az ilyen állományok kialakítása, illetve fenntartása a legelőnyösebb.

3.2.1.2. Kezelési egység: Honos fafajú féltermészetes erdők

(a) Kezelési egység kódja: KE-2

(b) Kezelési egység meghatározása:

Többé-kevésbé degradált, de honos fafajok alkotta, felismerhető természetes élőhelytípusba jelenleg is besorolható, vagy ilyen állapotba megfelelő gazdálkodás mellett könnyen átalakítható jellegtelen erdők. Legnagyobb arányban zavart vagy jellegtelen gyertyános-tölgyesek és ezek fiatal, regenerálódóban lévő állományai, de a bükkösök és égerligetek is képviseltek az egység erdőtagjai között. Az alapvetően honos fajokból álló erdők helyenként fehér akáccal, ritkán zöld juharral, bálványfával, a gyepszíntben alkörmössel és aranyvesszővel fertőzöttek.

(c) Kezelési egység megfeleltetése / Érintettség vizsgálata:

- Érintett Á-NÉR élőhelyek:

J5 – Égerligetek.

K2 – Gyertyános-kocsánytalan tölgyesek.

K2 x P1 – Fiatal gyertyános-kocsánytalan tölgyesek.

K2 x RC – Jellegtelen gyertyános-kocsánytalan tölgyes erdők.

K5 – Bükkösök.

- Érintett Natura 2000 élőhelyek:

91E0* Enyves éger (*Alnus glutinosa*) és magas kőris (*Fraxinus excelsior*) alkotta liget-erdők (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*).

91K0 Illír bükk (*Fagus sylvatica*)-erdők (*Aremonio-Fagion*)

91L0 Illír gyertyános-tölgyesek (*Erythronion-Carpinion*).

*kiemelt jelentőségű élőhelytípus

- Érintett közösségi jelentőségű fajok:

skarlátbogár (*Cucujus cinnaberinus*)

díszes tarkalepke (*Euphydryas matura*)

zöld levelibéka (*Hyla arborea*)

fürge gyík (*Lacerta agilis*)

nagy szarvasbogár (*Lucanus cervus*)

fehérszélű törpedenevér (*Pipistrellus kuhlii*)

durvavitorlájú törpedenevér (*Pipistrellus nathusii*)

közönséges törpedenevér (*Pipistrellus pipistrellus*)

szoprán törpedenevér (*Pipistrellus pygmaeus*)

erdei béka (*Rana dalmatina*)

kerekvállú állásbogár (*Rhysodes sulcatus*)

- Érintett, egyéb kiemelt fajok:

Kis höscincér (*Cerambyx scopolii*), kis szarvasbogár (*Dorcus parallelipedus*).

(d) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

Az erdők kezelése során törekedni kell a termőhelynek megfelelő, tájhonos fajokból álló, elegyes, idős állományrészeket is tartalmazó, vegyes korú erdő kialakítására és fenntartására. A homogén, ültetvény-szerű erdőkben javasolt az elegyfajok megsegítése, arányuk növelése. A jól működő erdei ökoszisztéma biztosításához javasolt elegendő mennyiségű holtfa megőrzése, az élőhelytípusnak megfelelő cserje- és gyepszint megóvása, cserjés erdőszegélyek kialakítása, az idős, odvasodó faegyedek kímélete. Az inváziós fajok további térhódítását meg kell akadályozni, kísérletet kell tenni visszaszorításukra. Az erdőgazdálkodás során, ahol az aljnövényzet még kevésbé degradálódott vagy természetközeli állapotú, törekedni kell annak lehető legkisebb mértékű bolygatására.

(e) Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét kezelési előírás-javaslatok:

a) Kötelezően betartandó előírások:

- 1996. évi LIII. törvény a természet védelméről.
- 275/2004.(X.8.) Korm. rendelet az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről.
- 2009. évi XXXVII. törvény az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról.
- 61/2017. (XII. 21.) FM rendelet az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény végrehajtásáról.
- 2017. évi LVI. törvény az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény és egyéb kapcsolódó törvények módosításáról
- Az Iharosi körzeti erdőtervezési körzetekre vonatkozó határozatok betartása.

b) Javasolt előírások:

Kód	Előírás-javaslat	Megjegyzés
E13	Állománynevelés során a nyiladékok és az állományszélek felé legalább 5 m széles erdőszegély létrehozásának elősegítése vagy a meglévők fenntartása. Az elő- és véghasználatok során az idegenhonos növények eltávolítása (az őshonos növényekre nézve kíméletes módszerekkel).	
E16	A gyérítések és véghasználatok során legalább 5 m ³ /ha álló és/vagy fekvő holtfa jelenlétének biztosítása.	
E17	Az emberek testi épségét, közlekedést és épületeket nem veszélyeztető (az erdei élőhelyek fenntartását kiemelten szolgáló) lábon álló holtfák meghagyása.	
E18	A ritka fajhoz tartozó, vagy odvas, vagy böhöncös, vagy idős vagy más okból értékes faegyedek kijelölése és megőrzése az elő- és véghasználatok során.	Biotópfák kijelölése a korhadéklakó xilofág ízeltlábuak, denevérek és mada-

Kód	Előírás-javaslat	Megjegyzés
		rak érdekében.
E20	Fokozottan védett jelölő madárfaj fészkeinek (madárfajtól függően meghatározott) körzetében fészkelési időszakban az erdőgazdálkodási tevékenység korlátozása.	Fészkelési időszak: rétisas: 01. 15.-től 07. 15. fekete gólya: 03. 01-08.01. barna kánya: 04. 01. – 07. 31. Ebben az időszakban a fészkek 100 m sugarú környezetében semmilyen gazdasági tevékenység vagy más zavarás nem javasolt. Fészkelési időn kívül a fészkek 50 m sugarú környezetében nem javasolt fakitermelés végzése. A védőzónák méretét és alakját indokolt esetben ettől eltérően is kijelölhetik a természetvédelmi kezelő és az erdőgazdálkodó szakemberei közös megegyezéssel. Újabb fokozottan védett madárfaj fészkelése esetén szintén egyeztetés szükséges (a természetvédelmi hatóság bevonásával) a megfelelő időbeli és térbeli kezelési korlátozások meghatározásához. .
E26	Az előhasználatok során az elegyfa fajok alsó és felső lombkorona szintben hagyása, fenntartása, lehetőség szerint a természetes erdőtársulásra/közösségi jelentőségű élőhelyre jellemző összetételben, mennyiségben és többé-kevésbé egyenletes eloszlásban.	
E27	A természetes erdőtársulás/közösségi jelentőségű élőhely megfelelő állományszerkezetének kialakítása érdekében a nevelővágások során az alsó lombkorona- és a cserjeszint kialakítása, a kialakult szintek megfelelő záródásának fenntartása.	
E28	Természetes-, természetszerű- és származék természetességi állapotú erdőkben a nevelővágások során az idegenhonos fa- és cserjefajok egyedszámának minimális szintre szorítása, illetve lehetőség szerinti teljes eltávolí-	

Kód	Előírás-javaslat	Megjegyzés
	tása.	
E29	A vegyes összetételű faállományokban a nevelővágások során az idegenhonos fafajok eltávolítása.	
E32	Örökerdő üzemmódra való áttérés.	Az arra alkalmas erdőrészekben.
E33	Természetes, természetszerű és származék erdőkben a tarvágás mellőzése.	
E35	Fahasználatok során a kitermelt faanyag vonszolások közelítésének mellőzése. A faanyagot rövid fában, emelve kell közelíteni.	
E49	Az eredeti talajállapot fenntartása érdekében a talaj-előkészítés és a tuskózás elhagyása.	
E57	Az erdőfelújításban, pótlásban, állománykiegészítésben kizárólag tájhonos fafaj alkalmazása.	
E58	Az erdőfelújítások során a természetes erdőtársulásnak megfelelő elegyfajok biztosítása.	
E68	Totális gyomirtó szerek használata csak szelektív módon és csak intenzíven terjedő, inváziós lágyszárú és fás szárú fajok ellen alkalmazható a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal történt előzetes egyeztetést követően.	
E71	A tűzpásztákon, nyiladékokon az idegenhonos, agresszíven terjeszkedő növényfajok visszaszorítása.	
E81	Faanyag mozgatása csak kemény (száraz vagy fagyott) talajviszonyok mellett.	<i>Enyves éger alkotta ligeterdők (91E0), illír bükkösök (91K0) és illír gertyános-tölgyesek (91L0 esetében.</i>
E84	Fakitermelés tervezése során az érintett erdőrészeket korosztály-eloszlásának javítása. Térben változó erélyű nevelővágások végzése, az alsó szint és az átlagkornál fiatalabb egyedek kímélete.	
E85	A hagyásfák, hagyásfacsoportok fenntartása a fák természetes pusztulásáig.	Korhadéklakó xilofág ízelt-lábúak, denevérek és madarak érdekében.
E94	Egészségügyi fakitermelés elhagyása az erdő fennmaradását, egészségi állapotát jelentősen veszélyeztető erdővédelmi ok kivételével.	
VA01	Szóró, sózó vagy etetőhely a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetett helyszínen ala-	

Kód	Előírás-javaslat	Megjegyzés
	kítható ki.	

(f) Élőhelyrekonstrukció és élőhelyfejlesztési javaslatok:

A kezelési egység védett élőhelytípusaiban a természet szerű fajösszetételű és szerkezetű erdők kialakítása és fenntartása érdekében természetközeli gazdálkodás folytatása a hosszú távú cél, melynek elérése érdekében, amennyiben erre lehetőség nyílik, pályázati források kihasználása javasolt.

(g) A kezelési javaslatok indoklása:

A kezelési egységet alkotó erdőtagok jó fafajkészletűek, részben felismerhető természetes vegetációs egységek képviselői, melyek egyben jelölő élőhelytípusok is. A fennmaradó jellegtelen ültetett állományok megfelelő gazdálkodással viszonylag könnyen jó természetességi állapotba hozhatók. A javasolt megfelelő kezelési módszerek alkalmazásával az összes állomány esetében eredményesen hátráltatható a területen jelenlévő inváziós fajok terjedése, ideális esetben ezek eliminálhatók is, így a természetesség tovább javulhat. A honos fajokból álló, de homogén, természetidegen szerkezetű ültetvények az erdők ökológiai szerepének betöltésére jelen állapotukban kevésbé alkalmasak, de természetességük javításával stabilabb, és természetvédelmi szempontból értékesebb élőlényközösségek kialakulása válik lehetővé.

3.2.1.3. Kezelési egység: Jellegtelen honos fafajú, tájidegen és elegyes faállományok

(a) Kezelési egység kódja: KE-3

(b) Kezelési egység meghatározása:

Akácok és vörös tölgyesek, ritkán fekete dió elegyetlen vagy elegyes állományai, valamint felismerhetetlen cönológiájú – többnyire felújítás alatt álló – jellegtelen honos faállományok tartoznak a kezelési egységbe. Alacsony természetességi értékű, erősen leromlott állapotú erdőterületek.

(c) Kezelési egység megfeleltetése / Érintettség vizsgálata:

• Érintett Á-NÉR élőhelyek:

OA – Jellegtelen fátlan vizes élőhelyek

P1 – Őshonos fajú fiatalosok.

P8 – Vágásterületek.

RBb – Őshonos fafajú puhafás jellegtelen erdők.

RC – Őshonos fafajú keményfás jellegtelen erdők.

RDa – Őshonos lombos fafajokkal elegyes fenyves származékerdők.

RDb – Őshonos lombos fafajokkal elegyes idegenhonos lombos és vegyes erdők.

S1 –Ültetett akácok.

S3 – Egyéb tájidegen lombos erdők.

S5 – Egyéb ültetett tájidegen fenyvesek.

S6 – Nem őshonos fafajok spontán állományai.

S7 – Nem őshonos fajú facsoportok, erdősávok és fasorok.

- Érintett Natura 2000 élőhelyek:
Nincsenek érintett Natura 2000 élőhelyek.
- Érintett közösségi jelentőségű fajok:
kecskebéka-fajkomplexum¹ (*Pelophylax kl. esculentus*)
mocsári béka (*Rana arvalis*)
- Érintett, egyéb kiemelt fajok:
Pettyes göte (*Lissotriton vulgaris*)

(d) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

Az idegenhonos állományok szerkezetátalakítása, a termőhelynek megfelelő honos fafajokkal való felújítása az elsődleges természetvédelmi cél ebben a kezelési egységben, mely történhet egy ütemben, vagy fokozatosan is. Az inváziós fajok visszaszorítása érdekében egyedi vegyszeres kezelés is megengedhető. Az őshonos fajok egyedeinek védelmét célszerű biztosítani minden korosztályban, az előhasználatok során a fakitermelések lehetőleg ne érintsék az őshonos fajok egyedeit, véghasználatkor pedig hagyásfaként maradjanak vissza a területen. Az erdőgazdálkodás során ahol az aljnövényzet még kevésbé degradálódott vagy természetközeli állapotú, törekedni szükséges a lehető legkisebb mértékű bolygatására.

(e) Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét kezelési előírásvajavaslatok:

a) Kötelezően betartandó előírások:

- 1996. évi LIII. törvény a természet védelméről.
- 275/2004.(X.8.) Korm. rendelet az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről.
- 2009. évi XXXVII. törvény az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról.
- 61/2017. (XII. 21.) FM rendelet az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény végrehajtásáról.
- körzeti erdőterv

¹ Ide tartoznak a kecskebéka (*Rana esculenta*), a kacagó béka (*Rana ridibunda*) és a kis tavibéka (*Rana lessonae*), valamint természetes hibridjeik.

b) Javasolt előírások:

Kód	Előírás-javaslat	Megjegyzés
E20	Fokozottan védett jelölő madárfaj fészkének (madárfajtól függően meghatározott) körzetében fészkelési időszakban az erdőgazdálkodási tevékenység korlátozása.	Fészkelési időszak: rétisas: 01. 15.-tól 07. 15. fekete gólya: 03. 01-08.01. barna kánya: 04. 01. – 07. 31. Ebben az időszakban a fészkek 100 m sugarú környezetében semmilyen gazdasági tevékenység vagy más zavarás nem javasolt. Fészkelési időn kívül a fészkek 50 m sugarú környezetében nem javasolt fakitermelés végzése. A védőzónák méretét és alakját indokolt esetben ettől eltérően is kijelölhetik a természetvédelmi kezelő és az erdőgazdálkodó szakemberei közös megegyezéssel. Újabb fokozottan védett madárfaj fészkelése esetén szintén egyeztetés szükséges (a természetvédelmi hatóság bevonásával) a megfelelő időbeli és térbeli kezelési korlátozások meghatározásához.
E29	A vegyes összetételű faállományokban a nevelővágások során az idegenhonos fajok eltávolítása.	
E30	Az idegenhonos vagy tájidegen fajokkal jellemezhető faállományokban a nevelővágások során az őshonos fajok egyedeinek megőrzése az alsó- és a cserjeszintben is.	
E31	A nevelővágások során az intenzíven terjedő fajok teljes mértékű eltávolítása.	Mirigyes bálványfa eltávolítása (különös tekintettel a termő egyedekre).
E51	Felújítás tájhoz fajokkal, illetve célállománnyal.	
E54	Idegenhonos fajú faállomány szerkezetátalakítása.	
E58	Az erdőfelújítások során a természetes erdőtakarásnak megfelelő elegyfajok biztosítása.	

Kód	Előírás-javaslat	Megjegyzés
E62	Az idegenhonos és tájidegen fafajú faállományok véghasználata és felújítása során a természetes cserje- és lágyszárú szint kímélete, valamint a talajtakaró megóvása.	
E64	Az idegenhonos és tájidegen fafajú erdők véghasználata során a tájhonos fafajok egyedeinek meghagyása (az alsó- és lehetőség szerint a cserjeszintben is).	
E71	A tűzpásztákon, nyiladékokon az idegenhonos, agresszíven terjeszkedő növényfajok visszaszorítása.	
VA01	Szóró, szózó vagy etetőhely a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetett helyszínen alakítható ki.	

(f) Élőhelyrekonstrukció és élőhelyfejlesztési javaslatok:

A kezelési egységbe tartozó idegenhonos erdőállományok végvágása után törekedni kell a szerkezetátalakításra fafajcsere útján. Az agresszíven terjedő akác átalakítása jelentős költségekkel jár, melyet lehetőség szerint pályázati forrásból érdemes fedezni.

(g) A kezelési javaslatok indoklása:

Elsődleges cél a tájhonos élőhelyek rekonstrukciója, a fafajcsere a környező értékes területek idegenhonos fajokkal való fertőződésének megelőzése érdekében is fontos. Az idegenhonos fafajú erdőállományok a természetes, őshonos állományok számára is alkalmas termőhelyeken találhatók. Visszaszorításuk legjobb módja a véghasználatot követő szerkezetátalakítás, illetve az előhasználatok során az őshonos fajok egyedeinek kímélete. A Natura 2000 terület szempontjából mindig kedvezőbb a hazai fafajok jelenléte, mivel ezek biztosítják a megfelelő élőhelyet a jelölő fajok számára. Az intenzíven terjedő fajokból álló állományok a jelölő élőhelyek szomszédságában a magasabb természetességű állományok arányát csökkentve terjeszkednek, ezért elhatárolásuk, illetve hosszabb távon a fafajcsere mindenképpen indokolt.

3.2.1.4. Kezelési egység: Másodlagos fátlan területek

(a) Kezelési egység kódja: KE-4

(b) Kezelési egység meghatározása:

A terület keleti részén, déli erdőhatáron egyetlen, de markánsan eltérő jellegű foltban található, szántó művelési ágú, degradált gyomos-aranyvesszős terület.

(c) Kezelési egység megfeleltetése / Érintettség vizsgálata:

• Érintett Á-NÉR élőhelyek:

OD x OF – Lágyszárú évelő özőnfajok és magaskórós ruderalis gyomnövényzet

- Érintett Natura 2000 élőhelyek:
Nincsenek érintett Natura 2000 élőhelyek.
- Érintett közösségi jelentőségű fajok:
barna ásóbéka (*Pelobates fuscus*)
- Érintett, egyéb kiemelt fajok:
Nincsenek egyéb kiemelt fajok.

(d) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

Fátlan terület, mely inváziós lágyszárú állományával jelent fenyegetést a környezetére. A kezelések elsődleges célja az özöngyomok további terjedésének megállítása. A hosszútávú kezelés során törekedni kell az inváziós fajok teljes visszaszorítására, az élőhelyek természetességének növelésére. Az inváziós lágyszárúak állományait visszaszorításuk érdekében javasolt évente akár többször is, termésérés előtt kaszálni.

(e) Gazdálkodáshoz köthető, kezelési egységre vonatkozó konkrét kezelési előírás-javaslatok:

a) Kötelezően betartandó előírások:

- 1996. évi LIII. törvény a természet védelméről
- 275/2004.(X.8.) Korm. rendelet az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről
- 269/2007. (X. 18.) Korm. rendelet a NATURA 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól

b) Javasolt előírások:

Kód	Előírás-javaslat	Megjegyzés
GY22	Legeltetéssel és/vagy kaszálással történő hasznosítás.	
GY26	Inváziós fás szárúak mechanikus irtása.	
GY107	Az inváziós gyomok virágzásban történő kaszálása.	Vagy virágzás előtti kaszálás.
GY108	Erősen fertőzött foltok sokkoló kaszálással történő kezelése évente legalább háromszor.	Cél az inváziós lágyszárúak visszaszorítása, gyakori, termésérés előtti kaszálással.
GY109	A lekaszált inváziós növények eltávolítása a területről a kaszálást követő 30 napon belül.	

(f) Élőhelyrekonstrukció és élőhelyfejlesztési javaslatok:

A degradált fátlan területen rendszeres kezeléssel természetesebb állapotú gyepek alakíthatók ki, de a terület őshonos fajokkal való erdősítése is támogatható.

(g) A kezelési javaslatok indoklása:

Marginális, apró területrész, amely azonban jelentős gyomosodási forrásként szolgálhat, emiatt indokoltak a fenti kezelési javaslatok.

3.2.2. Élőhelyrekonstrukció és élőhelyfejlesztés

A terület szinte egészét kitevő erdők közel a teljes területen gazdasági erdők. Az állományok nagy része közepesen vagy erősebben degradált, az igazán természetes részek aránya elhanyagolható. Az élőhelyfejlesztés legfőbb iránya ebből kifolyólag az erdőállományok természetességének javítása. A tájidegen ültetvények esetében a honos és potenciális növényzeti típus – jobbára gyertyános - tölgyes – kialakítása a megvalósítható és megcélzott természetvédelmi cél.

3.2.3. Fajvédelmi intézkedések

A tervezési terület jelölő fajainak védelme alapvetően az élőhelyek megfelelő kezelésén keresztül biztosítható, a 3.2.1. fejezetben részletezett élőhelykezelési javaslatok alapján.

- **nyugati pisedenevér (*Barbastella barbastellus*)**

Minden erdőlakó denevérfaj védelme szempontjából kiemelten fontos az öreg erdők, az idős és odvas faegyedek megtartása a területen, valamint a rovarölő szerek használatának mellőzése az erdőgazdálkodásban. A pisedenevér tipikus erdőlakó denevérfajunk, gyakran naponta váltja szálláshelyeit. Ennek következtében egy adott kolóniának szálláshelyek hálózatára van szüksége. A pisedenevér ezen kívül szálláshely- és táplálékspecialista is. Szinte kizárólag idős fák elváló kérge alatt telepszik meg, illetve táplálékbázisát túlnyomórészt éjjeli lepkék alkotják. Annak érdekében, hogy megfelelő számú szálláshely és elegendő táplálkozóterület álljon rendelkezésre, a folyamatos erdőborítást biztosító, természetközeli erdőgazdálkodási módszerek alkalmazása, az idős (vagy nagyobb számú idős egyedet is tartalmazó vegyes korú) állományok folyamatos jelenlétének biztosítása, a természetes erdődinamikai folyamatok térnyerésének elősegítése javasolt elsősorban a honos fafajú keményfás erdőkben. A természetes, természetszerű és származék erdőkben a tarvágás és az egyéb nagyterületű véghasználatok, rövid időn belül kivitelezett fokozatos felújítógátások rontják a faj állományainak túlélési esélyeit. Az idegenhonos fajok és a monokultúra jellegű ültetvények kiterjedésének visszaszorítása, a termőhelynek megfelelő őshonos fafajokból álló természetes elegyarányú erdők kialakítása elősegíti a faj fennmaradását a területen. Az ismert szálláshelyeken az esetleges fakitermelések augusztus 15. és október 31. közötti elvégzésével elkerülhető a kölykezőkolóniák, illetve a telelőcsoportok elpusztulása. Kiemelten fontos az álló holtfák meghagyása, illetve az odvas, böhöncös, idős faegyedek kijelölése és megőrzése. A kártevők elleni védekezés csak indokolt esetben, szelektív szerekkel vagy biológiai módszerek alkalmazásával támogatható, a táplálékbázis megőrzése érdekében.

- **skarlátbogár (*Cucujus cinnaberinus*)**

Javasolt min. az élőfakészlet 5%-ának megfelelő mennyiségű honos fajú holtfa (főként a 25 cm-t meghaladó törzsmérővel rendelkezők) biztosítása, és idős (és pusztuló) egyedeket is folyamatosan tartalmazó, többkorú erdők kialakítása. Lékek, benapozott foltok kialakítása az erdőkben előnyös a szaproxilofág fajok számára.

- **szarvasbogár (*Lucanus cervus*)**

A tölgyesek megőrzésével, idős egyedeik védelmével, területarányuk növelésével lehet javítani a faj természetvédelmi helyzetén. Fontos a tölgyesekben a talajelőkészítő munkálatoknál a tuskózás mellőzése. Szükség esetén ki lehet helyezni legalább 40 cm átmérőjű, 3-4 méter hosszú tölgyfarönköket is, melyeket félig a földbe kell ásní. A lárvák a föld alatt fejlődnek, emiatt a vaddisznó állomány nagy károkat tud okozni a szarvasbogár populációkban.

3.2.4. Kutatás, monitorozás

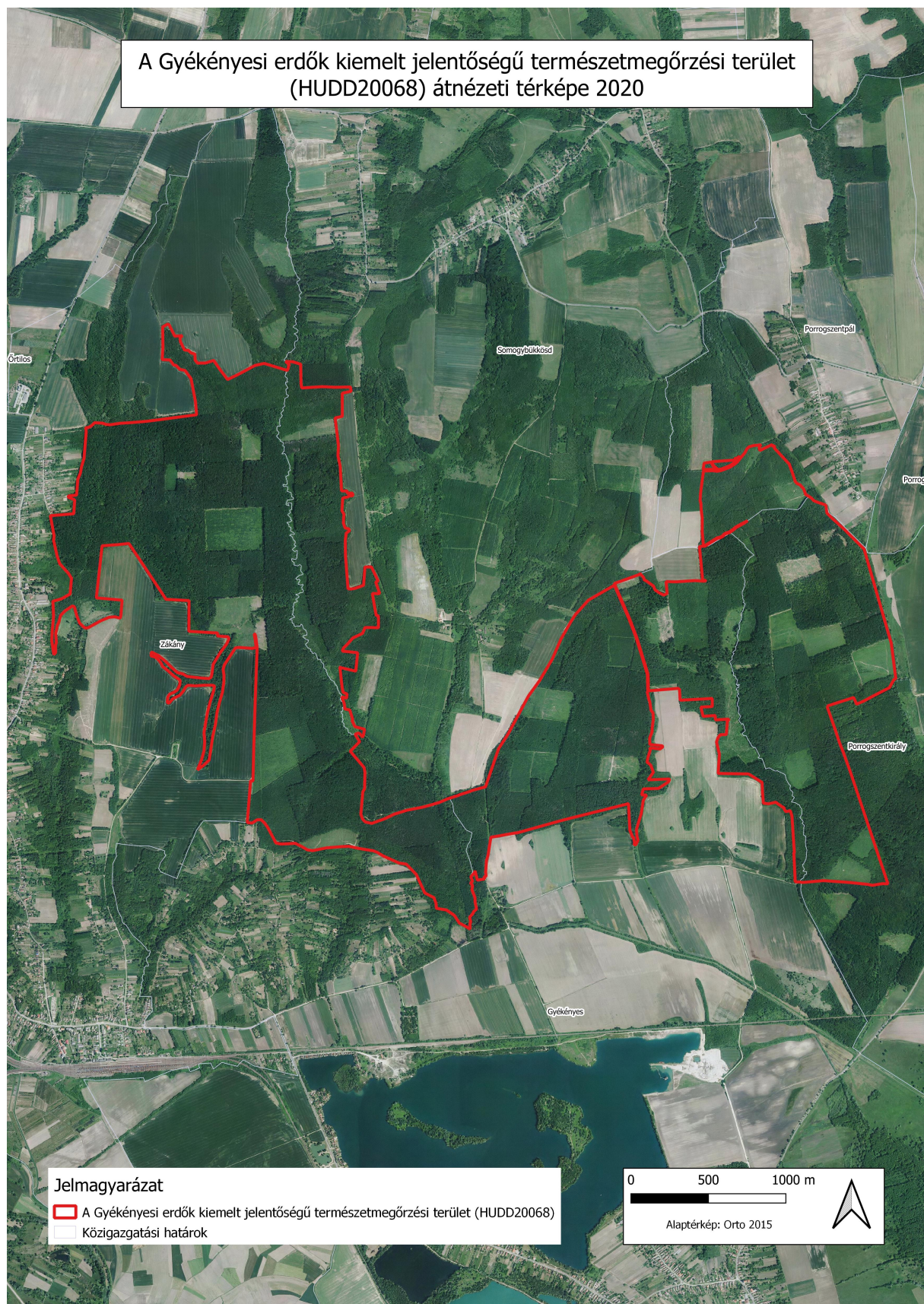
A tervezés alapját jelentő élőhelytérképezés 2020-ban készült el. A jövőbeni kutatások célja a területen előforduló közösségi jelentőségű élőhelyek és fajok állományváltozásának követése. A jelen munka elkészítéséhez elvégzett élőhelytérképezést, valamint zoológiai és botanikai felméréseket a fenntartási terv felülvizsgálatai előtt célszerű újra elvégezni. A jelölő fajok és élőhelyek tekintetében minimálisan hat évente (a közösségi jelentőségű fajokról és élőhelyekről az Európai Unió felé benyújtandó jelentések periódusainak megfelelően) el kell végezni az állományok és területek felmérését. Ehhez kapcsolódóan végezhető az özönnövények felmérése is.

A bogarak közül a nagy hőscincér (*Cerambyx cerdo*), a szarvasbogár (*Lucanus cervus*), a lepkék közül a nagy tűzlepke (*Lycaena dispar*) monitorozását javasolt minimum 6 évente elvégezni. Ezen fajok esetén a jelenlét-hiány adatok felvétele mellett a potenciális élőhelyek alkalmasságának monitorozása javasolható. Az erdőlakó denevérközösségek vizsgálatát – mint például a nyugati pisedenevér (*Barbastella barbastellus*) – a tervezési területen 3-5 évente javasolt elvégezni.

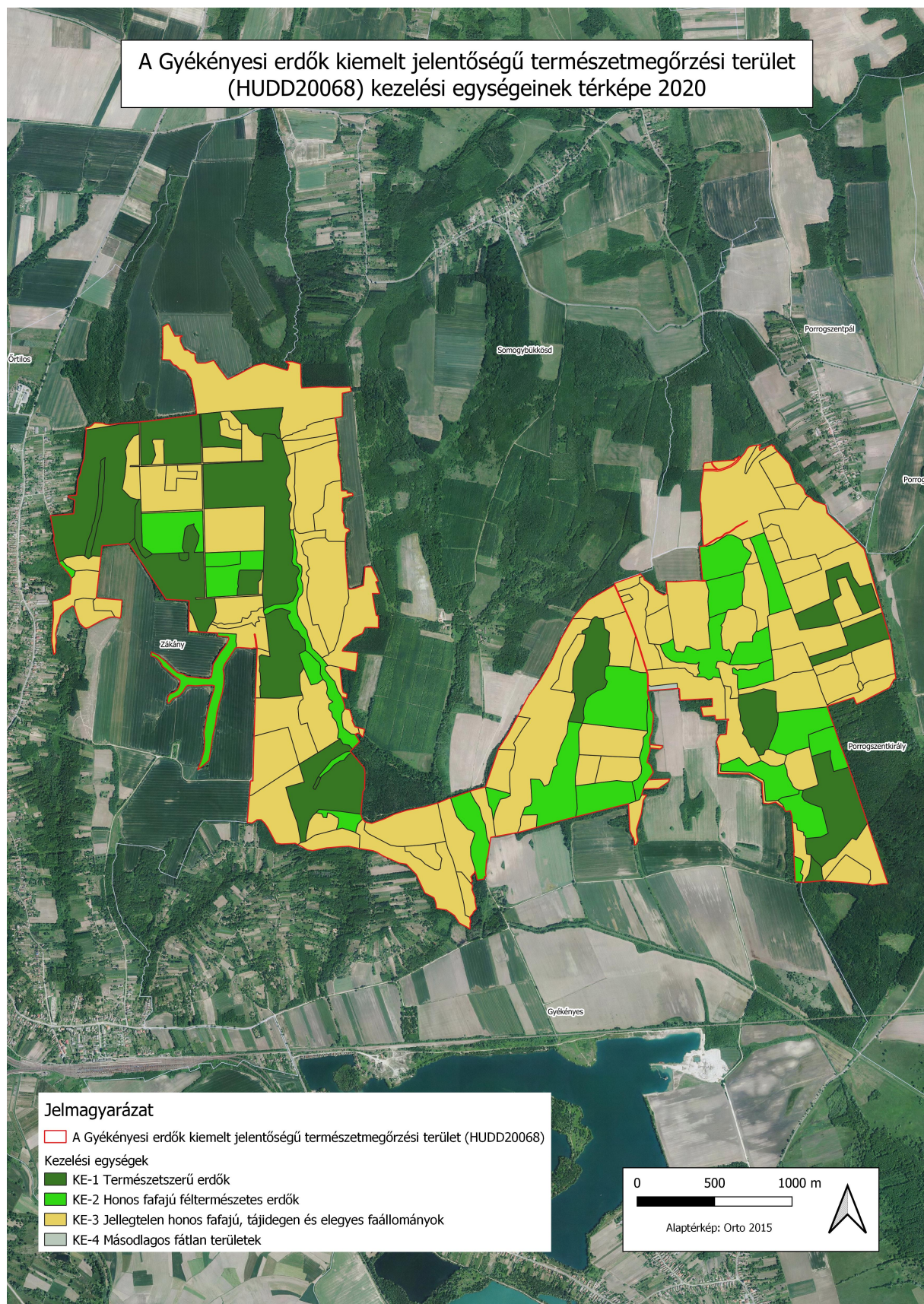
3.2.5. Mellékletek

a) Térképek

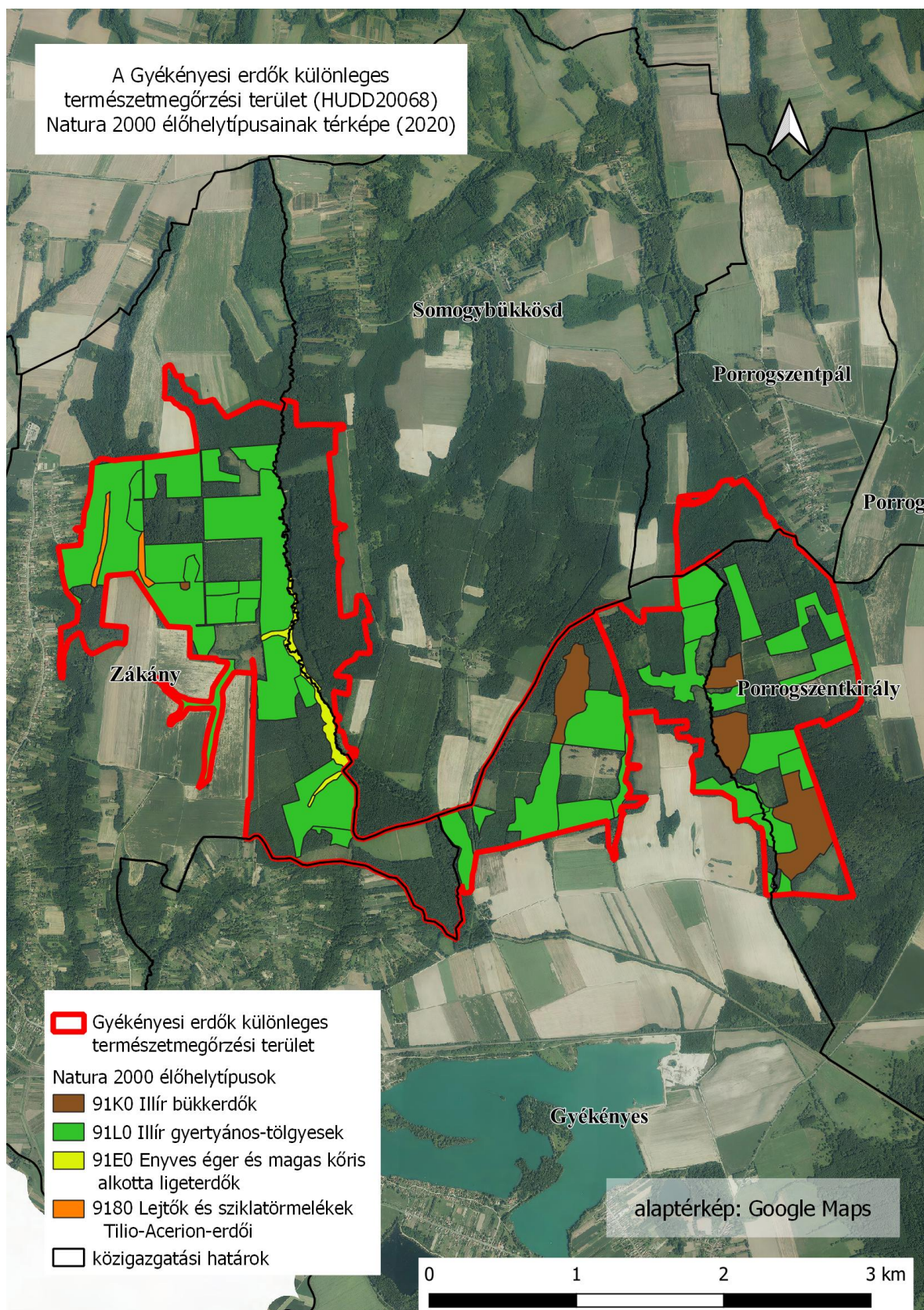
1. térképek: A Gyékényesi erdők (HUDD20068) különleges természetmegőrzési terület áttekintő térképe (2020)
2. térképek: A Gyékényesi erdők (HUDD20068) különleges természetmegőrzési terület kezelési egységeinek térképe (2020)
3. térkép: A Gyékényesi erdők (HUDD20068) különleges természetmegőrzési terület Natura 2000 élőhelyeinek térképe (2020)
4. térkép: A Gyékényesi erdők (HUDD20068) különleges természetmegőrzési terület ÁNÉR térképe (2020)

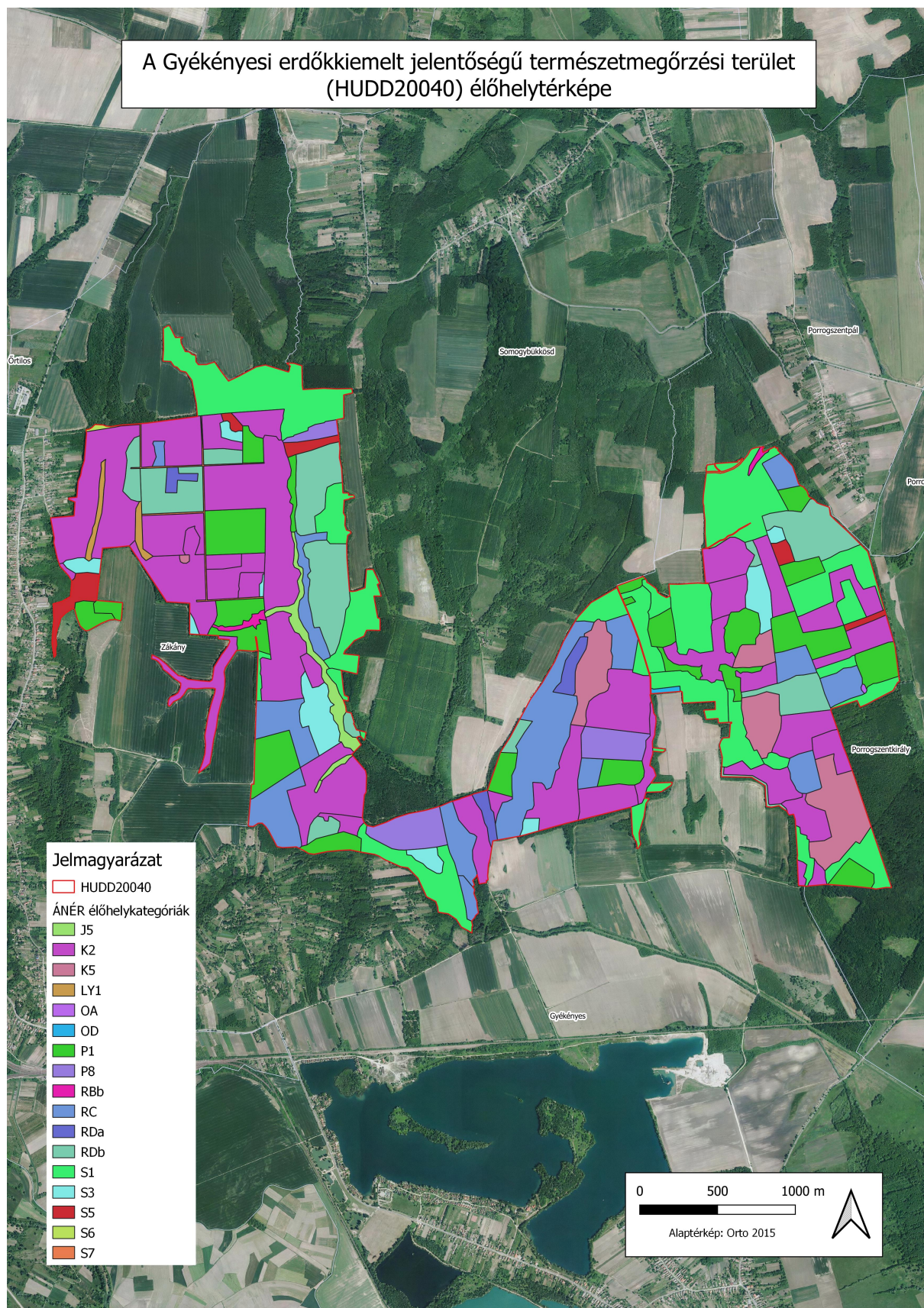
1. térkép: A Gyékényesi erdők (HUDD20068) különleges természetmegőrzési terület áttekinthető térképe (2020)

2. térkép: A Gyékényesi erdők (HUDD20068) különleges természetmegőrzési terület kezelési egységeinek térképe (2020)

3. térkép: A Gyékényesi erdők (HUDD20068) különleges természetmegőrzési terület Natura 2000 élőhelyeinek térképe (2020)

4. térkép: A Gyékényesi erdők (HUDD20068) különleges természetmegőrzési terület ÁNÉR élőhely térképe (2020)

ÁNÉR élőhelykódok:

J5 – Égerligetek

J6 – Keményfás ártéri erdők

K2 – Gyertyános-kocsánytalan tölgyesek

K5 – Bükkösök

OA – Jellegtelen fátlan vizes élőhelyek

OD – Lágyszárú évelő özönfajok állományai

P1 – Őshonos fafajú fiatalosok

P8 – Vágásterületek

RBb – Őshonos fafajú puhafás jellegtelen vagy pionír erdők

RC – Őshonos fafajú keményfás jellegtelen erdők

RDa – Őshonos lombos fafajokkal elegyes fenyves származékerdők

RDb – Őshonos lombos fafajokkal elegyes idegenhonos lombos és vegyes erdők

S1 – Ültetett akácosok

S3 – Egyéb tájidegen lombos erdők

S5 – Egyéb ültetett tájidegen fenyvesek

S6 – Nem őshonos fafajok spontán állományai

S7 – Nem őshonos fajú facsoportok, erdősávok és fasorok

Az ÁNÉR élőhelytípusokról bővebb információ a következő honlapon található:

<https://www.novenyzetiterkep.hu/eiu2011>

A Gyékényesi erdők egyes kezelési egységeihez tartozó földrészletek és erdőrészletek táblázata

Kezelési egység kódja	Kezelési egység megnevezése	Területe (ha)	Érintett hrsz-ek	Érintett erdőrészletek
KE-1	Természetszerű erdők	178,9	Gyékényes , 0269/5, 0279/1, Porrogszentkirály , 0106/, 0141/, 0142/, 0143/1, 0143/2, Somogybükkösd , 093/2, 093/4, 093/5, 093/6, 094/, Zákány , 025/a, 025/g, 026/, Zákányfalu , 0148/, 0149/, 0150/, 0152/, 0153/, 0154/, 0161/, 0162/a, 0162/b, 0163/, 0164/, 0165/	Gyékényes , 15 B, 15 D, 15 E, 15 F, 15 G, 15 H, 15 I, 15 K, 15 NY, 20 C, 20 G, Porrogszentkirály , 2 A, 2 D, 3 A, 10 D, 1 J, 1 K, 1 M, 1 NY 1, 1 NY 2, 10 E, 10 F, 14 A, 14 B, 14 E, 14 F, 14 G, 14 H, 14 I, 14 M, 14 NY, 14 O, 14 P, 14 Q, 2 B, 2 C, 2 E, 3 B, 3 C, Somogybükkösd , 4 D, 1 B, 1 G, 4 F, 4 G, 7 E, 7 G, Zákány , 2 A, 4 A, 4 D, 5 D, 5 A, 6 A, 7 D, 2 B, 2 H, 2 NY, 4 B, 4 F, 4 NY, 5 B, 5 E, 5 F, 5 I, 5 NY, 6 B, 6 C, 6 E, 6 G, 6 H, 6 I, 6 K, 6 NY, 6 O, 6 R, 6 S, 7 B, 7 C, 7 F, 7 G, 7 K, 7 NY 1, 7 NY 2, 7 R, 7 S, 7 T, Zákányfalu , 1 D, 2 A, 2 D, 1 C, 1 H, 1 NY, 13 G, 13 U, 14 J, 2 B, 2 C, 2 CE, 2 H, 2 NY 1, 2 NY 2, 2 ÚT
KE-2	Honos fafajú féltermészetes erdők	135,9	Gyékényes , 0250/b, 0256/1, 0257/5, 0257/6, 0265/60, 0269/5, 0277/, 0278/, 0279/1, 0279/2, 0280/, 0282/, 0283/, Porrogszentkirály , 0106/, 0142/, 0143/1, Porrogszentpál , 058/, Somogybükkösd , 093/4, 095/1, Zákány , 022/2, 023/, 025/a, 026/, 034/4 a, 034/4b, 034/4c, Zákányfalu , 0162/a, 0163/, 0165/	Gyékényes , 14 A, 14 B, 14 C, 14 D, 14 G, 15 B, 15 C, 15 D, 15 E, 15 F, 15 G, 15 NY, 15 ÚT, 16 B, 16 C, 16 D, 16 E, 16 F, 16 G, 16 H, 16 I, 16 J, 16 K, 16 L, 16 M, 16 N, 16 NY, 16 S, 16 T, 16 U, 16 ÚT, 17 A, 17 B, 17 I, 17 NY 1, 20 A, 20 B, 20 C, 20 D, 20 E, 20 F, 20 G, 20 I, 20 T, 21 A, 21 B, 21 C, 21 I, 21 J, 21 K, 21 N, Porrogszentkirály , 1 A, 1 D, 1 B, 1 C, 1 E, 1 F, 1 H, 1 I, 1 J, 1 L, 1 NY 1, 1 NY 2, 14 A, 14 C, 14 D, 14 E, 14 F, 14 G, 14 H, 14 I, 14 M, 14 N, 14 Q, 14 R, Porrogszentpál , 1 Y, Somogybükkösd , 7 D, 1 G, 1 O, 7 E, Zákány , 4 D, 6 A, 7 D, 10 A, 6 P, 10 B, 2 NY, 4 F, 4 NY, 5 F, 6 B, 6 C, 6 E, 6 G, 6 H, 6 NY, 6 O, 6 Q, 6 R, 7 B, 7 C, 7 F, 7 G, 7 H, 7 K, 7 NY 1, 7 NY 2, 7 Q, 7 T, Zákányfalu , 2 D, 2 C, 2 E

KE-3	Jellegtelen honos fafajú, tájidegen és elegyes faállományok	461,32	Gyékényes , 0250/b, 0256/1, 0256/2, 0257/5, 0257/6, 0258/, 0265/30, 0265/56, 0265/57, 0265/59, 0265/60, 0265/64, 0268/2 a, 0268/2b, 0268/2c, 0269/5, 0271/, 0272/2, 0272/3, 0277/, 0278/, 0279/1, 0279/2, 0280/, 0282/, 0283/, Porrog-szentkirály , 0106/, 0112/, 0141/, 0142/, 0143/1, 0143/2, Porrog-szentpál , 053/2, 055/2, 058/, 060/1, 060/4, 060/5, 060/6, 060/7, Somogybükkösd , 093/2, 093/3, 093/4, 093/5, 093/6, 094/, 095/1, 096/2, 096/3, 096/4, 097/8, Zákány , 022/2, 023/, 024/, 025/a, 025/b, 025/c, 025/d, 025/f, 025/g, 025/h, 025/j, 026/, 034/4b, Zákányfalu , 0148/, 0149/, 0150/, 0152/, 0153/, 0154/, 0161/, 0162/a, 0162/b, 0163/, 0164/, 0165/	Gyékényes , 14 A, 14 B, 14 C, 14 D, 14 G, 14 I, 14 J, 14 K, 14 L, 14 M, 15 A, 15 B, 15 C, 15 D, 15 E, 15 F, 15 G, 15 H, 15 I, 15 J, 15 K, 15 NY, 15 ÚT, 16 A, 16 B, 16 C, 16 D, 16 E, 16 F, 16 G, 16 I, 16 J, 16 K, 16 L, 16 M, 16 N, 16 NY, 16 O, 16 P, 16 Q, 16 R, 16 S, 16 T, 16 U, 16 ÚT, 17 A, 17 B, 17 D, 17 G, 17 I, 17 J, 17 K, 17 M, 17 NY 1, 20 A, 20 B, 20 C, 20 D, 20 E, 20 F, 20 G, 20 I, 20 K, 20 L, 20 O, 20 Q, 20 R, 20 S, 20 T, 20 U, 20 V, 21 B, 21 C, 21 J, 21 K, 21 L, 21 M, 21 O, 21 Q, Porrogszentkirály , 12 A, 1 A, 1 D, 2 A, 2 D, 3 A, 3 D, 10 D, 10 A, 1 B, 1 C, 1 E, 1 F, 1 G, 1 H, 1 I, 1 J, 1 K, 1 L, 1 M, 1 N, 1 NY 1, 1 NY 2, 10 B, 10 C, 10 E, 10 F, 14 A, 14 B, 14 C, 14 F, 14 G, 14 H, 14 I, 14 J, 14 K, 14 L, 14 M, 14 N, 14 O, 14 P, 14 Q, 14 R, 2 B, 2 C, 2 E, 3 B, 3 C, 3 E, 3 F, 3 G, 3 H, Porrogszentpál , 1 D, 1 P, 1 B, 1 C, 1 E, 1 F, 1 G, 1 H, 1 I, 1 J, 1 K, 1 L, 1 M, 1 N, 1 O, 1 Q, 1 R, 1 S, 1 T, 1 U, 1 V, 1 W, 1 X, 1 Y, 3 F, 3 I, 3 R, Somogybükkösd , 1 D, 4 A, 4 D, 7 D, 7 A, 1 P, 1 B, 1 C, 1 E, 1 F, 1 G, 1 H, 1 I, 1 J, 1 K, 1 L, 1 M, 1 N, 1 NY, 1 O, 1 Q, 1 R, 4 B, 4 C, 4 E, 4 F, 4 G, 4 H, 4 I, 4 J, 7 B, 7 C, 7 F, 7 H, 7 I, 7 J, 7 K, Zákány , 2 A, 4 A, 4 D, 5 D, 5 A, 6 A, 7 A, 7 D, 10 A, 6 P, 7 P, 10 B, 2 B, 2 E, 2 F, 2 G, 2 H, 2 NY, 4 B, 4 C, 4 F, 4 G, 4 NY, 5 B, 5 C, 5 E, 5 F, 5 G, 5 H, 5 I, 5 NY, 6 B, 6 C, 6 E, 6 F, 6 G, 6 I, 6 K, 6 M, 6 N, 6 NY, 6 O, 6 Q, 6 R, 6 S, 6 ÚT, 7 B, 7 C, 7 CE, 7 F, 7 G, 7 H, 7 I, 7 K, 7 L, 7 N, 7 NY 1, 7 NY 2, 7 O, 7 Q, 7 R, 7 S, 7 ÚT 1, 7 ÚT 2, 7 ÚT 3, Zákányfalu , 1 D, 2 D, 1 C, 1 G, 1 H, 1 NY, 13 F, 13 G, 13 P, 13 S, 13 U, 13 V, 14 H, 14 J, 2 B, 2 C, 2 CE, 2 E, 2 ÚT, 3 ÚT
KE-4	Másodlagos fátlan területek	0,59	Gyékényes , 0268/2c	Gyékényes 15 ÚT, 20 O

(A táblázat térinformatikai leválogatással készült, adatai tájékoztató jellegűek. Mivel a kezelési egységek nem igazodnak földrészlet- vagy erdőrészlet határhoz, ezért egy részlet több kezelési egységhez is tartozhat, illetve minimális átfedés esetén is megjelenítésre kerül az adott kezelési egységnél.)

3.3. A kezelési javaslatok megvalósításának lehetséges eszközei a jogi háttér és a tulajdonviszonyok függvényében

A tervezési terület 100%-ban része a Nemzeti Ökológiai Hálózat magterületének. A terület jelentős része (65,82%) állami tulajdonban van, vagyonkezelője a SEFAG Erdészeti és Faipari Zrt.. A magánterületek aránya 34,11%.

3.3.1. Agrártámogatások

3.3.1.1. Jelenlegi működő agrártámogatási rendszer

Az Európai Unió mezőgazdasági támogatási rendszere, a közös agrárpolitika (KAP) két pilléren nyugszik: az első pillér (KAP I.) a közvetlen támogatásokat és a piaci intézkedéseket finanszírozza, teljes egészében az Európai Mezőgazdasági Garanciaalap (EMGA) terhére. A második pillér (KAP II.) az unió vidékfejlesztési politikáját szolgálja, melyet az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap (EMVA) regionális vagy nemzeti források társfinanszírozásával működtet.

A Natura 2000 területen gazdálkodók a KAP I. pillér támogatásain túlmenően részesedhetnek a KAP II. pillér forrásaiból is, melyeket a 2014-2020 közötti időszakra Magyarországon a Vidékfejlesztési Program 2014-2020 tartalmaz. A betartandó előírásokat a pályázati felhívások foglalják magukba. A 2007-2013 közötti időszakban igénybe vehető támogatások egy részének felhasználása még nem zárult le, az ezekről szóló jogcímrendeletek továbbra is hatályban maradnak mindaddig, amíg történik belőlük kifizetés – ez elsősorban az erdős támogatások esetében fordulhat elő.

A 2014-2020 közötti időszak végeztével – hasonlóan a 2007-2013 közötti időszak végéhez – átmeneti szabályokat terjesztett elő az Európai Bizottság. Ennek értelmében a 2021. és 2022. évekre átmeneti időszakot hirdettek meg, amelyben a KAP II. pillért érintően többek között a terület- és állatlétszám alapú vidékfejlesztési támogatásokat – amelyek jellemzően több éves kötelezettségvállalásúak – meghosszabbíthatja a tagállam. Az átmeneti években a KAP I. pillér alá tartozó közvetlen támogatások is elérhetőek lesznek a jelenlegi feltételek mellett. Az átmeneti szabályok miatt az új tervezési ciklus előre láthatóan 2023-tól indul, és 2027-ig tart.

A 2014-2020 között elérhető agrártámogatásokról aktualizált összefoglalás található az állami természetvédelem honlapján:

http://termeszetvedelem.hu/_user/browser/File/N2k_fennterv/3_%20mell%C3%A9klet_aktualizalt_041219.pdf

Továbbá a Vidékfejlesztési Program 2014-2020 jelenleg elérhető pályázati felhívásai megtekinthetők az alábbi linken: <https://www.palyazat.gov.hu/doc/4523>

A jelenlegi támogatási időszakban a Vidékfejlesztési Program keretében számos olyan intézkedés elérhető, ahol a Natura 2000 területeken gazdálkodók támogatási forrásokhoz juthatnak vagy előnyt élvezhetnek a pontozási rendszerekben.

Legfontosabbak ezek közül a kompenzációs jellegű kifizetések, melyek a gyepterületek és magánerdők esetében érhetők el. A Natura 2000 gyepterületekre vonatkozó földhasználati szabályok betartása azonban független attól, hogy a gazdálkodó igényelte-e a támogatást vagy sem. Az adminisztratív eszközök tekintetében a Natura 2000 területekre járó kompenzáció ráépül az egyéb elérhető támogatásokra, a gazdálkodók a Natura 2000 intézkedés mellett jogosultak többek között az egységes területalapú támogatásra (SAPS) is.

Az Országos Erdőállomány Adattárban nyilvántartott erdőrészlet területén felmerülő költségek és jövedelemkiesés ellentételezése céljából a magánkézben lévő, Natura 2000 erdőterületeken történő gazdálkodáshoz kompenzációs támogatás igényelhető, melynek összege az erdő természetességétől, a faállomány korától és összetételétől függően változik.

Az önkéntesen vállalt előírások elsősorban az agrár-környezetgazdálkodás, ökológiai gazdálkodás és az erdészet, erdő-környezetvédelem, természetmegőrzés témakörébe integrálódnak.

Az agrár-környezetgazdálkodási (AKG) kifizetési rendszer olyan önkéntes alapon működő program, amelyben résztvevők az agrár-környezetgazdálkodási célok elérésének érdekében többlet tevékenységek elvégzését vállalják gazdálkodásuk során. Amennyiben a gazdálkodó az adott Natura 2000 gyepterület vonatkozásában kompenzációs támogatás igénybevételére jogosult, úgy a gyepterületeket érintő AKG tematikus előírascsoportok esetén a támogatási összeg a kompenzációs támogatás összegével csökkentésre kerül.

Egyes esetekben az erdőkre lehívható támogatások szektortól függetlenül is igénybe vehetők (pl. természeti katasztrófa (vízkár, szélkár, tűzkár, biotikus károsítás) által sújtott területeken az erdészeti potenciál helyreállítására, erdőkárok megelőzésére, illetve erdőszerkezet átalakításához), más esetben az állami és önkormányzati szektor kizárásra került.

Támogatás vehető még igénybe olyan földhasználati intézkedésekre, amelyek gazdálkodáshoz közvetlenül nem kapcsolódnak, ugyanakkor a vidéki táj értékeinek, állat- és növényvilágának fennmaradását szolgálják, és ezáltal növelik a Natura 2000 területek közjóléti értékét, illetve hozzájárulnak a környezetgazdálkodási célok teljesítéséhez (az erdő esetében az erdei ökoszisztémák ellenálló képességének és környezeti értékének növelését célzó beruházásokhoz nyújtott támogatás, a mezőgazdasági területek esetében az élőhelyfejlesztési és vízvédelmi célú nem termelő beruházások).

A tervezési területen elérhető támogatások:

A II. pillérből (Vidékfejlesztési támogatások) a területen elsősorban az alábbiaknak lehet relevanciájuk:

- 1) VP4-12.2.1-16 Natura 2000 erdőterületeknek nyújtott kompenzációs kifizetések
- 2) VP5-8.2.1-16 Agrár-erdészeti rendszerek létrehozása
- 3) VP5- 8.1.1-16 Erdősítés támogatása

- 4) VP4-15.1.1-17 Erdő-környezetvédelmi kifizetések
- 5) VP4-15.2.1.2-17 Erdészeti genetikai erőforrások fejlesztése
- 6) VP5-8.4.1.-16 Az erdőgazdálkodási potenciálban okozott erdőkárok helyreállítása
- 7) VP5-8.5.1.-16 Az erdei ökoszisztémák ellenálló képességének és környezeti értékének növelését célzó beruházások

A tervezési területet érintő, támogatható területek arányáról, lehatárolásáról a Mezőgazdasági Parcella Azonosító Rendszer (MePAR) honlapján érhetők el folyamatosan frissülő adatok:

<https://mepar.mvh.allamkincstar.gov.hu/#/>

3.3.1.2. Javasolt agrártámogatási rendszer

Az erdőterületek vonatkozásában a jelenlegi támogatási rendszer szinte kizárólag magán-erdőgazdálkodók számára elérhető. Ennek következtében a területen legnagyobb arányban előforduló állami tulajdonú erdőkben a Natura 2000 elvárásokkal összhangban levő természetvédelmi célok érvényesítéséhez szükséges rendszeres anyagi támogatás nem érhető el, csak pályázati úton szerezhető eseti támogatás. Szükséges lenne ezért olyan támogatási konstrukciókat is kidolgozni, amelyek az állami erdők természetvédelmi szemléletű kezelését is lehetővé teszik. A magánerdők esetében a kompenzáció akkor lehetne eredményes, ha mértéke a pusztán gazdasági szempontú hasznosításból származó nyereséggel összevethető lenne, valamint ha a jogosultság feltételrendszere a jelenleginél pontosabban, területspecifikusan lenne meghatározva.

3.3.2. Pályázatok

A Gyékényesi erdők területén folyamatban lévő, vagy a közeljövőben tervezett pályázatról nincs információnk. Elsősorban a Vidékfejlesztési Program, a Környezeti és Energiahatékonysági Operatív Program, valamint a LIFE program keretében van lehetőség pályázat benyújtására.

3.4. A terv egyeztetési folyamatának dokumentációja

A célcsoportok elérésére alkalmas kommunikációs elemeket a tervezési munkához és a kommunikáció céljaihoz igazodva választottuk ki.

Az érintett államigazgatási szervek, hatóságok, önkormányzatok, tulajdonosok, gazdálkodók, területhasználók, gazdálkodói érdekképviselői szervek, civil szervezetek vagy hivatali kapun, vagy postai úton és/vagy e-mailben kaptak értesítést az egyeztetési dokumentációval kapcsolatban. A tervet mindenki számára hozzáférhetővé tettünk a Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság (továbbiakban: DDNPI), valamint az érintett önkormányzatok honlapjain elektronikus formában. A terület többségi vagyonkezelője és erdőgazdálkodója (SEFAG Erdészeti és Faipari Zrt.) számára az egyeztetési dokumentáción felül a megalapozó munkarészeket és az élőhelytérkép szerkeszthető változatát is hozzáférhetővé tettük.

A koronavírus terjedése miatt bevezetett korlátozásokra tekintettel, a tömeges megbetegedést okozó humán járvány megelőzése érdekében a fenntartási terv nyilvános fórumon való bemutatására és megvitatására nem került sor, a véleményezési eljárás lefolytatása személyes találkozók nélkül zajlott. A személyes egyeztetés és információnyújtás érdekében ügyintézőnk telefonos elérhetőségét biztosítottuk az érdekeltek számára.

3.4.1. Felhasznált kommunikációs eszközök

Weboldal feltöltése aktuális információkkal és az egyeztetési dokumentumokkal. A terv az egyeztetés megkezdése óta mindenki számára elérhető a Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság honlapján.

Érintettek tájékoztatása levélben, hivatali kapun, postai úton vagy e-mailben történő megkereséssel: a következő fejezetben felsorolt címzettek számára a tájékoztató és a dokumentáció kiküldésre került.

Önkormányzati közzététellel is hozzáférhetővé tettük az egyeztetési dokumentációt, minden érintett önkormányzat honlapján hirdetményként megjelent a fenntartási terv tervezete és az egyeztetésről szóló tájékoztató.

Telefonos egyeztetéseket folytattunk az érdeklődőkkel (jellemzően magántulajdonosokkal és bérlőkkel) a terv részleteiről.

3.4.2. A kommunikáció címzettjei

Felhasznált kommunikációs eszköz	Érintett célcsoport	Kommunikáció címzettje	Időpont	Levelek, e-mailek, résztvevők száma
írásos értesítés (levél, e-mail)	Hatóságok	Somogy Megyei Kormányhivatal Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Hulladékgazdálkodási Főosztály Természetvédelmi Osztály	értesítések kiküldése: 2021.09.09.	16 db értesítő és meghívó 3 db írásos észrevétel
		Somogy Megyei Kormányhivatal Agrárügyi Főosztály Erdészeti Osztály		
		Baranya Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság		
	Önkormányzatok	Gyékényes Község Önkormányzata		
		Porrogszentkirály Község Önkormányzata		
		Porrogszentpál Község Önkormányzata		
		Somogybükkösd Község Önkormányzata		
		Zákány Község Önkormányzata		
		Zákányfalu Község Önkormányzata		
	Tulajdonosok és kezelők	SEFAG Erdészeti és Faipari Zrt.		
		Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság		
		Magántulajdonosok		
	vadgazdálkodók	Somogyi Hármashatár Vadásztársaság		
	érdekvélemény-képviseleti szervezetek	Nemzeti Agrárgazdasági Kamara Somogy Megyei Igazgatóság		
	civil természetvédelmi szervezetek	Somogy Természetvédelmi Szervezet		
		Dél-Balatoni Természetvédelmi Egyesület		
		Vidékünk a Jövőnk Szövetség Leader Akciócsoport		
webes közzététel	valamennyi célcsoport	nyilvános		n.a.

3.4.3. Egyeztetés hatósági és területi kezelő szervekkel

Vélemény adó érintett szervezet/személy	Vélemény	Vélemény kezelése, indoklás
SEFAG Erdészeti és Faipari Zrt. 2021. 10. 11.	Javasolja, hogy a KE-1 és KE-2 kezelési egységek esetében az E33 (Természetes, természet szerű és származék erdőkben a tarvágás mellőzése.) javaslat a származék erdőkre ne vonatkozzon, mivel ezek szerkezetátalakítása tarvágás nélkül nehezen kivitelezhető. Javasolja továbbá, hogy a javaslat csak „az arra alkalmas” erdőrészekre vonatkozzon. Felhívja rá a figyelmet, hogy a nyugati piszedenevér fajmegőrzési javaslatai a gyakorlatban nehezen kivitelezhetők, és nehezen összeegyeztethetők több más kezelési javaslattal, a teljes potenciális élőhelyen való alkalmazásuk pedig irreálisan nagy korlátozásokat jelent. A fajvédelem érdekében ezért is fontos a nyugati piszedenevér (és valamennyi jelölő faj) állományainak pontos és rendszeres felmérése, és a biotikai adatok megosztása az erdőgazdálkodóval.	Az E33 javaslat szövege nem módosítható, a tarvágást a származék természetességű erdőrészekben az Erdővédelmi törvény is tiltja, amennyiben azok természetes mageredetű felújulásra képesek. Meglátásunk szerint a KE-1 és KE-2 kezelési egységbe sorolt erdők (a vad kizárása mellett) alkalmasak természetes mageredetű felújulásra, és alkalmasak arra is, hogy azokon a tarvágást mellőző, folyamatos erdőborítást biztosító gazdálkodást folytassanak, ezért nem fűzünk külön megjegyzést az E33 javaslathoz. A nyugati piszedenevér védelme sajátos életmódja miatt nagyobb kiterjedésű idős, keményfás, álló holtfát vagy pusztuló egyedeket is tartalmazó erdőrészek megőrzésével lehetséges. A DDNPI - anyagi és emberi erőforrásainak függvényében - folyamatosan igyekszik gondoskodni a jelölő fajok monitorozásáról. Az ismertté vált kolóniákról a DDNPI tájékoztatja a hatóságot és a gazdálkodót.
Somogy Megyei Kormányhivatal Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Hulladékgazdálkodási Főosztály Természetvédelmi Osztály	A tervben foglaltakkal egyetért, kiegészítő javaslattal nem kíván éli.	-

2021.09.23.		
Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság 2021.09.13.	Szakmai észrevételt nem tesz, felhívja rá a figyelmet, hogy a Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság természetvédelmi és a Dél-dunántúli Vízügyi Igazgatóság <i>a vízgazdálkodásról szóló 1995. évi LVII. törvény, továbbá a nagyvízi meder, a parti sáv, a vízjárta és a fakadó vizek által veszélyeztetett területek használatáról, hasznosításáról, valamint a folyók esetében a nagyvízi mederkezelési terv készítésének rendjére és tartalmára vonatkozó szabályokról szóló 83/2014. (III. 14.) Korm. rendelet</i> szerinti vízgazdálkodási fenntartási tevékenységeinek egymás mellett zavartalanul történő elvégezhetőségét biztosítani kell, az ehhez esetlegesen szükséges egyeztetéseket le kell folytatni.	-

AGRÁRMINISZTERIUM

Nyilatkozat

A HUDD20068 Gyékényesi erdők különleges természetmegőrzési terület Natura 2000 fenntartási terve megfelel az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről szóló 275/2004. (X. 8.) Kormányrendelet 4. §. (4) bekezdésben foglalt tartalmi és formai követelményeknek. A Natura 2000 fenntartási tervet a Natura 2000 fenntartási tervek Szakmai Bizottsága elfogadta.

A HUDD20068 Gyékényesi erdők Natura 2000 területre vonatkozó fenntartási tervet, az agrárminiszter megbízásából, jóváhagyta:

Balczó Bertalan
természetvédelemért felelős helyettes államtitkár

Budapest, 2021. december „20.”